

VURDERING AF TERRORTRUSLEN MOD DANMARK

Marts 2021

Foto: Astrid Maria Rasmussen, Ritzau Scanpix

FORORD

Vurderingen af terrortruslen mod Danmark (VTD) udgør Center for Terroranalyse¹ (CTA's) samlede vurdering af terrortruslen mod Danmark og danske interesser i udlandet. Den er udarbejdet på baggrund af underliggende CTA-analyser, der strækker sig fra vurderinger af truslen mod konkrete personer, lokaliteter og begivenheder til bredere tendensanalyser og vurderinger af fænomener med betydning for terrortruslen mod Danmark og danske interesser i udlandet.

I forhold til den tidligere VTD har CTA valgt at justere betegnelsen for trusselsniveauuskalaens laveste niveau fra "ingen" til "minimal" for at betegnelsen harmonerer med trusselsniveauets betydning. Herudover er formålet at kunne reflektere et trusselpotentiale på områder, hvor der ikke er erkendt kapacitet eller hensigt. På baggrund af denne præcisering indplaceres henholdsvis Grønland og Færøerne i trusselsniveauet "minimal" frem for "begrænset", uden at dette afspejler en ændring i truslens karakter.

Vurderingen af terrortruslen mod Danmark 2021 er udarbejdet i skyggen af en igangværende pandemi, som påvirker store dele af samfundet. Pandemien og dens afledte konsekvenser har også indflydelse på vurderingen af det aktuelle trusselsbillede, hvor der fortsat er usikkerhed om betydningen for den fremtidige udvikling.

Vurderingen beskriver terrortruslen fra militant islamisme, højreekstremisme, venstreekstremisme og andre trusler, der kan have karakter af terror. Afsnit 6 fokuserer på terrortruslen mod Grønland og Færøerne.

Vurderingen er baseret på efterretninger, der er blevet behandlet før den 15. marts 2021.

Med venlig hilsen

Michael Hamann
Chef for CTA

1. CTA er et fusionscenter, hvis medarbejdere stammer fra fem danske myndigheder (Politiets Efterretningstjeneste, Forsvarets Efterretningstjeneste, Udenrigsministeriet, Beredskabsstyrelsen og Rigspolitiets Nationale Efterforskningscenter).

Indhold

3 FORORD

6 UDVALGTE BEGREBER OG SKALAER I VURDERINGEN

1

8 OVERORDNET VURDERING AF TERRORTRUSLEN MOD DANMARK

- 8 Militante islamister
- 10 Højreekstremister
- 10 Venstreekstremister
- 10 Øvrige forhold
- 11 Betydningen af covid-19 for terrortruslen mod Danmark

2

14 TERRORTRUSLEN MOD DANMARK FRA MILITANTE ISLAMISTER

- 15 Betydningen af opfattede krænkelser for terrortruslen
- 17 Udviklingen i det globale trusselsbillede for militant islamisme
- 20 Terrormål og fremgangsmåder i Danmark for militante islamister
- 22 Fokusområder for truslen fra militant islamisme
- 28 Terrortruslen fra militante islamister mod danskere og danske interesser i udlandet

3

31 TERRORTRUSLEN MOD DANMARK FRA HØJREEKSTREMISTER

- 31 Udviklingen i truslen og narrativer
- 36 Terrormål og fremgangsmåder i Danmark for højreekstremister

4

38 TERRORTRUSLEN MOD DANMARK FRA VENSTREEKSTREMISTER

5

40 ANDRE TRUSLER, DER KAN HAVE KARAKTER AF TERRORISME

- 41 Konspirationsteorier
- 42 Incels
- 42 Klimaekstremister
- 42 Suverænitetsbevægelser
- 43 Personer med psykiske problemstillinger

6

44 TERRORTRUSLEN MOD GRØNLAND OG FÆRØERNE

- 44 Særligt vedrørende terrortruslen mod Grønland
- 44 Særligt vedrørende terrortruslen mod Færøerne

45 BILAG: FREMGANGSMÅDER VED TERRORANGREB I DANMARK

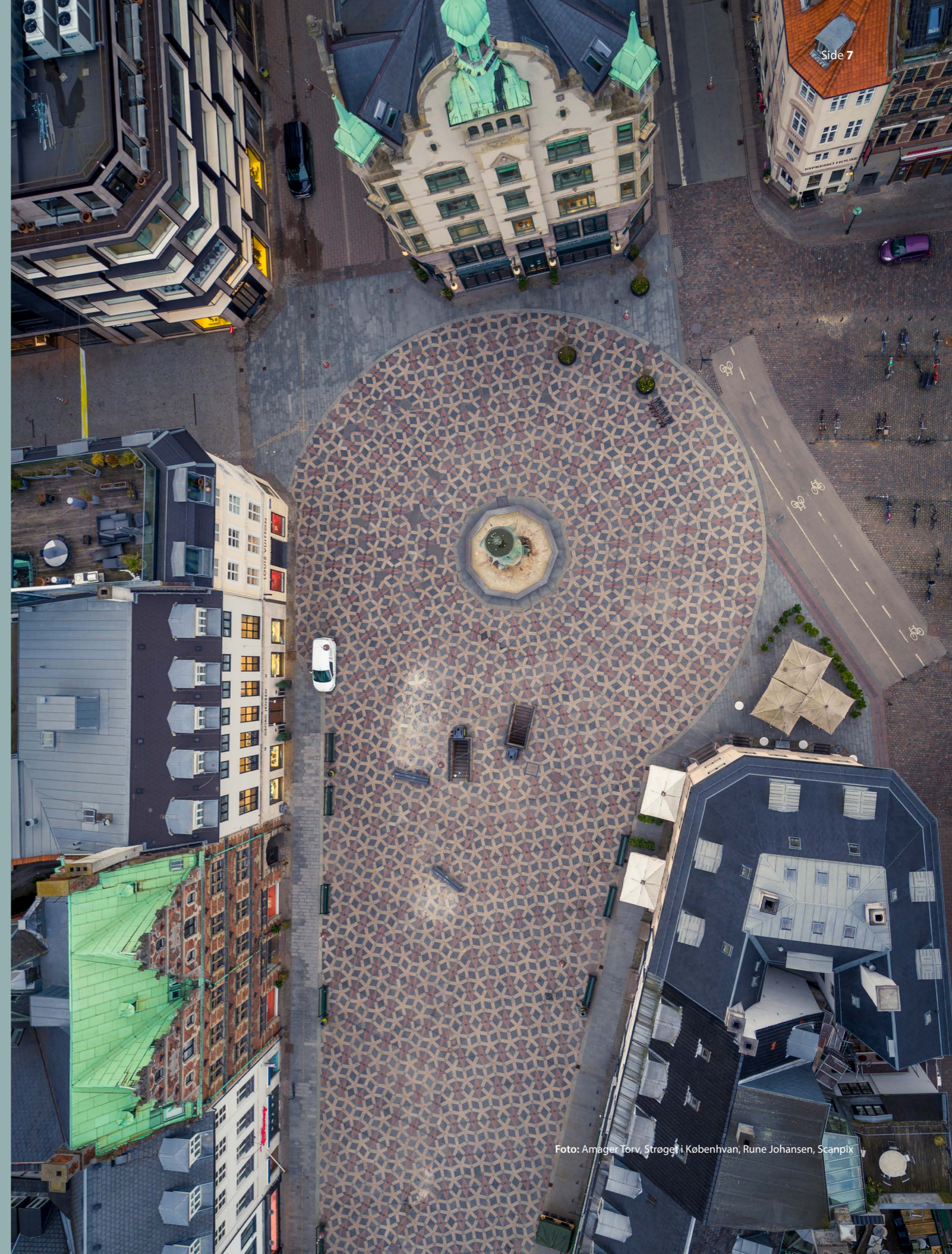
UDVALGTE BEGREBER OG SKALAER I VURDERINGEN

CTA anvender følgende sandsynlighedsgrader (fremhævet med *kursiv* i teksten):

TERRORTRUSSELS-NIVEAU	DEFINITION
Meget alvorlig	Der er en specifik trussel. Der er kapacitet, hensigt, planlægning og mulig iværksættelse.
Alvorlig	Der er en erkendt trussel. Der er kapacitet, hensigt og planlægning.
Generel	Der er en generel trussel. Der er kapacitet og/eller hensigt og mulig planlægning.
Begrænset	Der er en potentiel trussel. Der er begrænset kapacitet og/eller hensigt.
Minimal	Der er ingen indikationer på en trussel. Der er ikke erkendt kapacitet eller hensigt.

BEGREBER	DEFINITION
Terrorisme	CTA definerer terrorisme jævnfør straffelovens § 114.
Vesten	Nordamerika, Australien, New Zealand og Europa, eksklusive Rusland, Hviderusland, Tyrkiet, Moldova og Kaukasus.
Udrejst	En privatperson, der er rejst til en konfliktzone med henblik på at støtte en af de stridende parter uden nødvendigvis at deltage i kamphandlinger.
Intention	Vilje til at bringe en given kapacitet i spil over for et givent mål eller en given målgruppe.
Kapacitet	Udtryk for en overensstemmelse mellem en persons tilgængelige midler og evnen (uddannelse, færdigheder, logistik osv.) til at anvende disse til et terrorangreb.
Ekstremisme	Vilje til at anvende vold eller andre ulovlige handlinger for at ændre eksisterende samfundsforhold.
Radikalisering	Dynamisk proces, hvor en person i stigende grad accepterer anvendelse af vold til at opnå politiske, religiøse eller ideologiske mål.
Soloterrorist	En person, der begår terrorangreb på egen hånd, mens planlægning, træning m.v. kan involvere andre personer.
Inspireret angreb	Gerningspersonen er inspireret af militant islamisme eller politisk ekstremisme og planlægger angreb på egen hånd.
Understøttet angreb	Gerningspersonen er i direkte kontakt med én eller flere personer, der vejleder eller på anden vis understøtter angrebsplaner.
Dirigeret angreb	Et angreb sanktioneres af og/eller planlægges med mandat fra en terrorgruppes ledelse.

1. OVERORDNET VURDERING AF TERRORTRUSLEN MOD DANMARK

CTA vurderer, at terrortruslen mod Danmark fortsat er alvorlig. Det betyder i henhold til PET's definitioner, at der er en erkendt trussel. Der er kapacitet, hensigt og planlægning².

PET iværksætter løbende operationer med henblik på at afdække og afværge mulige terrortrusler mod mål i Danmark. Siden 2019 har PET sammen med de respektive politikredse foretaget anholdelser i relation til fem separate terrorrelaterede sager. Senest anholdt PET i samarbejde med relevante politikredse 13 personer den 06. og 08. februar 2021 i Danmark, og yderligere én blev anholdt af tysk politi. Personerne er mistænkt for at planlægge et terrorangreb i Danmark eller udlandet med brug af skydevåben og hjemmelavede bomber.

Terrorangreb kan finde sted uden forudgående efterretningsmæssige indikationer, også selvom gerningspersonerne tidligere har været kendt for at nære sympati for militant islamisme eller politisk ekstremisme. En særlig bekymring knytter sig i den forbindelse til personer, der har gennemgået relativt kortvarige radikaliseringsforløb, og til personer, der ekskluderes fra eller afvises af ekstremistiske miljøer, eksempelvis på grund af særligt ekstreme holdninger eller opførsel.

1.1 Militante islamister

Militante islamister udgør fortsat den væsentligste terrortrussel mod Danmark, og CTA vurderer, at denne trussel er i niveauet alvorlig. Det betyder i henhold til PET's definitioner, at der er en erkendt trussel. Der er kapacitet, hensigt og planlægning.

Der er personer i Danmark og i udlandet med sympati for militant islamisme, som udgør en terrortrussel mod Danmark. CTA vurderer, at truslen udgår fra personer, der sympatiserer med og inspireres af udenlandske militant islamistiske terrorgrupper, særligt Islamisk Stat (IS) og al-Qaida (AQ). Det illustreres bl.a. af anholdelsen den 30. april 2020 af en dansk statsborger, mistænkt for at planlægge et terrorangreb på egen hånd med et eller flere skydevåben, og af anholdelserne den 06. februar 2021 af to syriske statsborgere i Danmark, mistænkt for

at planlægge et terrorangreb i Danmark eller udlandet med brug af skydevåben og hjemmelavede bomber. I begge sager er der indikationer på, at de mistænkte var blevet inspireret af militant islamistisk propaganda.

I 2020 har hændelser i Danmark og udlandet, der er blevet opfattet som krænkelser af islam, vist, at krænkelssager fortsat har et betydeligt potentiale som drivkraft for militante islamister. Reaktionen på krænkelssager i udlandet og særligt i Frankrig har været med til at sætte fokus på både historiske og aktuelle krænkelssager i Danmark. Både AQ og IS har i det seneste år omtalt Danmark i deres udgivelser, ligesom den AQ-affilierede gruppe al-Qaida på Den Arabiske

siden genoptrykning af muhammedtegninger den 02. september 2020 i det franske satiremagasin Charlie Hebdo.

Det mest sandsynlige militant islamistiske terrorangreb i Danmark er et angreb, der udføres med let tilgængelige midler, skydevåben eller hjemmelavede bomber af en mindre gruppe eller en soloterrorist, der er inspireret af militant islamistisk propaganda. CTA vurderer, at truslen både udgår fra personer i danske militant islamistiske miljøer og fra andre radikaliserede personer i Danmark og udlandet. Internationale virtuelle fællesskaber, hvori der spredes propaganda og udveksles ekstremistiske synspunkter på tværs af landegrænser, spiller ofte en rolle i radikaliseringsforløb.

De mest sandsynlige mål for et militant islamistisk terrorangreb i Danmark er symbolmål eller ubeskyttede civile mål, såsom et offentligt befærdet sted. Symbolmål omfatter bl.a. personer, institutioner og begivenheder, der kan opfattes som islamkrænkende. Andre mulige symbolmål er jødiske mål, politi og militær – særligt i forbindelse med bevogtningsopgaver. Der kan også udgå en trussel mod andre myndighedsrepræsentanter og visse repræsentanter for politiske partier.

De militant islamistiske grupper IS og AQ er ledelsesmæssigt svækket, og deres kapacitet til at gennemføre komplekse, dirigerede terrorangreb i Vesten, herunder i Danmark, er fortsat reduceret. Gruppernes intention er dog uændret, og både IS og AQ opfordrer deres tilhængere til at udføre angreb mod mål i Vesten.

Aktuelt er knap halvdelen af de 160 voksne personer, der er udrejst fra Danmark til konfliktområderne i Syrien/Irak enten vendt tilbage til Danmark eller har taget ophold i et andet land i eller uden for Europa, mens omkring en tredjedel formodes omkommet i konfliktzonen. De resterende 32 formodes fortsat at opholde sig i konfliktzonen i Syrien/Irak eller i omkringliggende lande.

CTA vurderer, at truslen mod danske interesser i udlandet som udgangspunkt ikke adskiller sig fra truslen

Halvø (AQAP) i en propagandaudgivelse har opfordret til at angribe navngivne danske "krænkere". Et øget fokus på krænkelssager generelt kan skærpe terrortruslen mod Danmark og danske interesser i udlandet. Eventuelle reaktioner vil kunne komme på kort sigt, men vil også kunne finde sted med en betydelig forsinkelse.

Der blev ikke gennemført militant islamistiske angreb i Danmark i 2020, men der blev i andre lande i Vesten gennemført 12 militant islamistiske angreb, mens der blev afværget otte angreb. Antallet af terrorangreb i Vesten var i 2020 væsentlig lavere end i perioden fra 2015 til 2017, om end der har været en stigning i antallet af gennemførte angreb i Vesten og særligt i Frankrig

2. Truslen mod Danmark kan fastholdes i "alvorlig" uden igangværende planlægning, da Danmark tidligere har været genstand for angrebsplanlægning, angrebsforsøg eller gennemførte angreb.

mod andre vestlige landes interesser. Danskere kan i lighed med andre vestlige personer blive tilfældige ofre for angreb, der rettes mod vestlige interesser, eller hvis danskere befinder sig i nærheden af lokale terror-mål, såsom store menneskemængder, kirker eller visse myndighedsbygninger.

1.2 Højreekstremister

CTA vurderer, at terrortruslen fra højreekstremister mod Danmark er i niveauet generel. Det betyder i henhold til PET's definitioner, at der er en generel trussel. Der er kapacitet og/eller hensigt og mulig planlægning.

Det mest sandsynlige højreekstremistiske terrorangreb i Danmark er et angreb med lettilgængelige midler eller skydevåben, der udføres af en soloterrorist eller en mindre gruppe. CTA vurderer, at truslen fra højreekstremister primært udgår fra personer og mindre grupper, der fortrinsvis mødes, radikaliseres og inspireres i højreekstremistiske virtuelle fællesskaber og netværk.

De mest sandsynlige mål for et højreekstremistisk terrorangreb i Danmark er muslimske mål, migrationsmål, jødiske mål, personer af anden etnisk oprindelse end dansk samt lokaliteter, hvor sådanne personer opfattes at samles. Andre mulige mål er politiske modstandere, især venstreekstremister og udvalgte politikere, der holdningsmæssigt står i et modsætningsforhold til højreekstremister. Herudover er visse myndigheder og LGBTQ+-personer også mulige mål.

Der har i 2020 været to gennemførte og syv afværge-de højreekstremistiske terrorangreb i Vesten. Det er et markant fald i forhold til 2019, hvor særligt angrebet i marts 2019 i Christchurch, New Zealand, inspirerede andre højreekstremistiske angreb. Der var således i 2019 12 gennemførte og syv afværgede angreb.

1.3 Venstreekstremister

CTA vurderer, at terrortruslen fra venstreekstremister i Danmark er i niveauet begrænset. Det betyder i henhold til PET's definitioner, at der er en potentiel trussel. Der er en begrænset kapacitet og/eller hensigt.

Det mest sandsynlige venstreekstremistiske terrorangreb i Danmark er et angreb med lettilgængelige midler, der udføres af en mindre gruppe personer, som er medlemmer af eller har kontakt til en dansk venstreekstremistisk gruppe.

De mest sandsynlige mål for et venstreekstremistisk terrorangreb er højreekstremistiske aktiviteter samt repræsentanter for myndigheder, først og fremmest politiet. Andre mulige mål er enkeltpersoner med opfattet sympati for højreekstremisme samt i mindre grad visse politikere og offentligt kendte personer, der opfattes som politiske modstandere, eksempelvis kunstnere og debattører.

1.4 Øvrige forhold

Der er en række andre forhold, der kan have betydning for terrortruslen i Danmark. Visse konspirationsteorier og bevægelser kan således indeholde et voldeligt trusselpotentiale, og disse forhold kan udvikle sig til handlinger, der efter en konkret juridisk vurdering kan have karakter af terror.

Herudover kan truende ytringer på bl.a. sociale medier påvirke visse psykisk uligevægtige eller meget påvirkelige personer til at begå vold, der kan have karakter af terror. Tilstedeværelsen af psykiske lidelser hos en gerningsperson kan gøre det vanskeligt for myndighederne at vurdere, hvorvidt personens voldelige handlinger udgør terror.

Endelig kan politiske, etniske og religiøse konflikter i udlandet føre til reaktioner fra personer eller grupper med tilknytning til de berørte grupper i Danmark, som kan udvikle sig til handlinger, der har karakter af terror. Sådanne handlinger kan involvere statslige aktører. De

Foto: Unsplash.com

konkrete reaktioner, herunder voldelige protester, vil bl.a. kunne blive rettet mod politikere, myndighedsrepræsentanter, tilfældige borgere eller andre landes diplomatiske repræsentationer i Danmark.

1.5 Betydningen af covid-19 for terrortruslen mod Danmark

CTA vurderer, at covid-19-pandemien ikke er en væsentlig drivkraft for terrorisme i Danmark og at pan-

demien og dens håndtering ikke i sig selv har ændret på militante islamisters eller politiske ekstremisters intention om og kapacitet til at begå terrorangreb i Danmark. Det er dog *sandsynligt*, at covid-19-pandemien har medvirket til at forstærke eksisterende antistatslige narrativer blandt højreekstremister i Danmark. CTA vurderer, at det øgede antistatslige fokus kan have betydning for danske højreekstremisters måludvælgelse. CTA vurderer endvidere, at modstand mod restriktio-

nerne eller vaccinationsprogrammer kan føre til trusler på livet, civil ulydighed, ildspåsættelse, hærværk og vold, der efter en konkret juridisk vurdering vil kunne have karakter af terror.

Virtuelle aktiviteter spiller ofte en rolle i personers radikaliseringsforløb, og det er *muligt*, at nedlukningen af samfundet under covid-19-pandemien i nogle tilfælde kan have øget forbruget af propaganda på internettet.

Begrænsninger af samfundsaktiviteten som følge af covid-19-restriktioner reducerer tilgængeligheden af ubeskyttede mål såsom forsamlinger i det offentlige rum. Dette kan afstedkomme, at en gerningsperson justerer sin angrebsplan og måludvælgelse.

CTA vurderer, at konspirationer om covid-19 kan appellere til og radikalisere personer, der ikke har eksisterende eller udprægede ekstremistiske synspunkter eller kontakt til ekstremistiske miljøer. En række konspirationsteorier, som udspringer af eller udbygges i relation til covid-19, indgår i et økosystem af konspirationsteorier online, der kan virke yderligere radikaliserende på allerede voldsparate personer og i visse tilfælde legitimerer eller opfordrer til voldelige handlinger. Det gælder særligt konspirationsteorier, der fremmer mistillid til myndigheder, som udbreder et forenklet sort-hvidt syn på verden, italesætter politikere og myndighedspersoner som fjender, og som legitimerer voldshandlinger ud fra hensyn til "folket".

Generelt har myndighedernes covid-19-restriktioner og vaccinationsprogrammer mødt modstand fra løst sammensatte grupper af covid-19-skeptikere og modstandere af covid-19-restriktioner. Modstanden har medført hård, antistatlig retorik på sociale medier, hvor der bl.a. ses trusler og personangreb mod udvalgte politikere samt repræsentanter fra myndigheder og sundhedsvæsen. Forhold relateret til vaccine kan tillige udnyttes af ekstremister og konspirationsteoretikere til misinformation og propaganda. Herudover har der været tilfælde af voldsanvendelse ved demonstrationer mod covid-19-restriktioner, eksempelvis ved demonstrationer i Aalborg og København i vinteren

2020/2021. CTA vurderer endvidere, at modstand mod restriktionerne eller vaccinationsprogrammer kan føre til trusler på livet, civil ulydighed, ildspåsættelse, hærværk og vold, der efter en konkret juridisk vurdering vil kunne have karakter af terror.

Vurdering af truslen fra covid-19-skeptikere og modstandere af covid-19-restriktioner er præget af en høj grad af usikkerhed. Der er tale om personer og grupper, der ikke har en velkendt og langvarig historik for så vidt angår voldelige protester eller andre reaktioner rettet mod politikere eller myndigheder, og informationsgrundlaget er følgelig begrænset.

CTA vurderer, at mængden af truende eller fjendtlige indlæg i virtuelle fora og ved demonstrationer med stor offentlig bevågenhed, kan øge risikoen for, at visse psykisk uligevægtige personer inspireres til at udføre en voldelig handling, der efter en konkret juridisk vurdering vil kunne have karakter af terror.

Det er *muligt*, at terrorgrupper i udlandet på længere sigt vil kunne drage fordel af pandemien og dens afledte virkninger, og at den generelle terrortrussel mod vestlige, herunder danske, interesser i de påvirkede lande og regioner på den baggrund vil blive forøget.

Militant islamisme

er en islamistisk ideologi, der legitimerer anvendelse af vold for at opnå politiske, religiøse eller ideologiske mål.

2. TERRORTRUSLEN MOD DANMARK FRA MILITANTE ISLAMISTER

Foto: Liselotte Sabroe, Ritzau Scanpix

Dette kapitel beskriver udviklingen på en række centrale områder, som CTA vurderer vil have betydning for terrortruslen mod Danmark fra militante islamister i det kommende år. Navnlig beskrives betydningen af opfattede krænkelser af islam, det globale trusselsbillede, virtuelle fællesskaber, militant islamistiske miljøer, forbindelser til bandemiljøer, radikaliserede løsladte fra fængslerne, udrejste og tilbagevendte fra konfliktzoner, asyl- og migrationsområdet samt personer, som kan rejse til Danmark for at begå terror. Til sidst vurde-

rer CTA betydningen af terrorfinansiering fra Danmark og terrortruslen fra militante islamister mod danskere og danske interesser i udlandet.

CTA vurderer, at terrortruslen fra militante islamister mod Danmark er i niveauet alvorlig. Det betyder i henhold til PET's definitioner, at der er en erkendt trussel. Der er kapacitet, hensigt og planlægning.

Det mest sandsynlige militant islamistiske terrorangreb i Danmark er et angreb, der udføres med lettilgængelige midler, skydevåben eller hjemmelavede bomber af en mindre gruppe eller en soloterrorist, der er inspireret af militant islamistisk propaganda. Angreb med lettilgængelige midler kan gennemføres spontant eller efter meget kort planlægning. CTA vurderer, at truslen både udgår fra personer i danske militant islamistiske miljøer og fra andre radikaliserede personer i Danmark og udlandet. Internationale, virtuelle fællesskaber, hvori der spredes propaganda og udveksles ekstremistiske synspunkter på tværs af landegrænser, spiller ofte en rolle i radikaliseringsforløb.

CTA vurderer, at covid-19-pandemien ikke er en oplagt drivkraft for militante islamister i Danmark, der traditionelt fokuserer på opfattede krænkelser af

islam, opfattet undertrykkelse af muslimer samt vestlige militære interventioner i muslimske lande. Det er muligt, at personer i Danmark, som sympatiserer med militant islamisme, har brugt mere tid på internettet siden covid-19-pandemiens udbrud og indførelsen af restriktioner på samfundsaktiviteten. Personerne kan herved også være blevet eksponeret for mere ekstremistisk og voldsforherligende militant islamistisk propaganda og have forøget deres deltagelse i militant islamistiske virtuelle fællesskaber på internettet.

2.1 Betydningen af opfattede krænkelser for terrortruslen

Siden tegningesagen har sager om opfattede krænkelser af islam (herefter "krænkelssager"), i nogle tilfælde relateret til debat om ytringsfrihed, været en faktor i terrortruslen mod Danmark. I 2020 har hændelser i Danmark og udlandet, der er blevet opfattet som krænkelser af islam, vist, at krænkelssager i Danmark og udlandet fortsat har et betydeligt potentiale som drivkraft for militante islamister. Reaktionen på krænkelssager i udlandet og særligt i Frankrig har været med til at sætte fokus på både historiske og aktuelle krænkelssager i Danmark.

Det politiske parti Stram Kurs fortsatte i 2020 med at skænde koraner i forbindelse med en række demonstrationer i Danmark og enkelte demonstrationer i udlandet. Den internationale omtale af Stram Kurs og partiets formand tog til efter partiets afbrænding af en koran i Malmø, Sverige, den 28. august 2020.

Under en Stram Kurs-demonstration ved Gellerupparken i Aarhus, den 05. juni 2020, forcerede en person politiets afspærring og trak en kniv frem. Der foreligger indikationer på, at personen er psykisk uligevægtig. Gerningsmanden og en medtiltalt modtog i februar 2021 dom ved byretten for forsøg på vold af særlig farlig karakter, hvor den ene blev idømt fængsel i et år og tre måneder, mens den anden blev dømt til tidsubegrænset anbringelse og udvisning fra Danmark.

Det franske satiremagasin Charlie Hebdo genoptrykte den 02. september 2020 sin egen forside-tegning fra 2006 af en grædende Muhammed og samtlige 12 danske muhammedtegninger fra 2005. Anledningen var, at en retssag blev indledt den dag i Frankrig mod 14 personer tiltalt for at have forbindelse til terrorangrebet på Charlie Hebdo i januar 2015.

Genoptrykningen blev genstand for negative reaktioner i dele af den muslimske verden, ligesom en række militant islamistiske propagandamedier havde betydelig fokus på hævn over Frankrig. I ugerne efter genoptrykningen blev Danmark eller danskere i fire tilfælde

Foto: Hizb-ut Tahrir demo,
Liselotte Sabroe, Ritzau Scanpix

omtalt direkte i militant islamistiske grupper officielle propaganda. Danmark blev hovedsageligt brugt som historisk reference til den straf og de sanktioner, der tidligere har ramt lande, som bliver opfattet som krænkende over for islam.

I månederne efter genoptrykningen gennemførte militante islamister i Frankrig uafhængigt af hinanden tre terrorangreb rettet mod henholdsvis tilfældige personer ved Charlie Hebdos tidligere lokaler (den 25. september i Paris), en fransk skolelærer (den 16. oktober i Paris) og tilfældige personer i en kirke (29. oktober i Nice). Ved angrebene blev i alt fire personer dræbt, mens to blev hårdt såret. Det er *meget sandsynligt*, at alle tre angreb var motiveret af genoptrykningen af tegningerne i det franske satiremagasin. CTA bemær-

ker, at militante islamister også inden genoptrykningen i Charlie Hebdo havde fokus på Frankrig.

Genoptrykningen og særligt drabet på den franske skolelærer medførte tillige en debat om grænserne for ytringsfrihed i Danmark. Omfanget af hændelser i perioden gav også i Danmark anledning til betydelig bekymring i samfundet.

Omfanget af negative reaktioner på krænkelsessager i Vesten varierer fra sag til sag. Nogle sager opnår aldrig opmærksomhed, mens andre - som det var tilfældet i Frankrig i efteråret 2020 - opnår en betydelig negativ opmærksomhed, herunder planlægning og gennemførelse af militant islamistiske terrorangreb.

CTA vurderer, at Danmark blandt militante islamister siden tegningesagen i 2005 har haft et ry for at krænke islam. Når Danmark eller danske nævnes eller fremhæves i militant islamistisk propaganda, kan Danmarks omdømme som "krænkelsesnation" atter få momentum.

CTA vurderer samlet, at markant militant islamistisk opmærksomhed på forhold og begivenheder i Danmark kan få betydning for terrortruslen

rettet mod enkeltpersoner i Danmark, mod Danmark generelt og mod danske interesser i udlandet. CTA vurderer, at betydningen for terrortruslen i høj grad afhænger af den eksponering, de konkrete sager opnår i både nationale og internationale redaktionelle medier, på sociale medier og i den militant islamistiske propaganda, samt af reaktionen på disse sager i de militant islamistiske miljøer i Danmark og i udlandet. Eventuelle reaktioner vil kunne komme på kort sigt, men vil også kunne finde sted med en betydelig forsinkelse.

Endelig bemærker CTA, at militant islamistiske terrorangreb motiveret af sager om opfattede krænkelse af islam også kan medføre voldelige modreaktioner fra personer og grupper, der er motiveret af en højreextremistisk antimuslimsk dagsorden.

2.2 Udviklingen i det globale trusselsbillede for militant islamisme³

De militant islamistiske grupper IS og AQ står ledelsesmæssigt svækket, og deres kapacitet til at gennemføre komplekse, dirigerede terrorangreb i Vesten, herunder i Danmark, har været reduceret i de seneste år. Gruppernes intention er dog uændret, og både IS og AQ opfordrer deres tilhængere til at udføre angreb mod vestlige mål. Dette understreges ikke mindst af IS' indsats for at opbygge angrebsstrukturer uden for Syrien/Irak, der både kan agere lokalt og være i stand til at ramme mål i Vesten. Både IS og AQ har i 2020 udnyttet opfattede krænkelse af islam og covid-19-pandemien i deres propaganda.

Siden IS i marts 2019 mistede de sidste landområder, som gruppen kontrollerede i Syrien/Irak, har IS etableret sig som lokal terror- og oprørsgruppe i de to lande. Det er *sandsynligt*, at IS i Syrien/Irak primært er fokuseret på at angribe lokale mål.

IS ser Vesten som sin fjende og udgør sammen med IS-affilierede grupper og sympatisører fortsat en terrortrussel i Danmark og mod danske interesser i udlandet. Det er *sandsynligt*, at den overordnede strategi for IS er uændret, og at det langsigtede mål fortsat er at etablere et såkaldt kalifat. IS har også i 2020 opfordret sympatisører til på egen hånd at udføre angreb i deres hjemlande, herunder i Vesten.

AQ anser islam for at være under angreb fra Vesten, både militært, økonomisk, socialt og kulturelt. AQ og AQ-affilierede grupper udgør en trussel, selv om gruppens kapacitet til at dirigere komplekse angreb i Vesten fortsat er begrænset. Flere AQ-ledere døde i 2020, og det er *sandsynligt*, at disse tab vil forsinke, men ikke i sig selv forhindre, gruppens planer om at udføre terrorangreb mod vestlige mål.

Det er *sandsynligt*, at den primære trussel fra AQ mod Vesten udspringer fra mindre AQ-netværk, der opererer uafhængigt af hinanden. Netværkene er typisk enten tilknyttet AQ's øverste ledelse eller regionale undergrupper. Netværkene har intention om at ramme

symbolske mål, og planlægningen strækker sig typisk over flere år. AQ har også i 2020 opfordret sympatisører til på egen hånd at udføre angreb i deres hjemlande, herunder i Vesten.

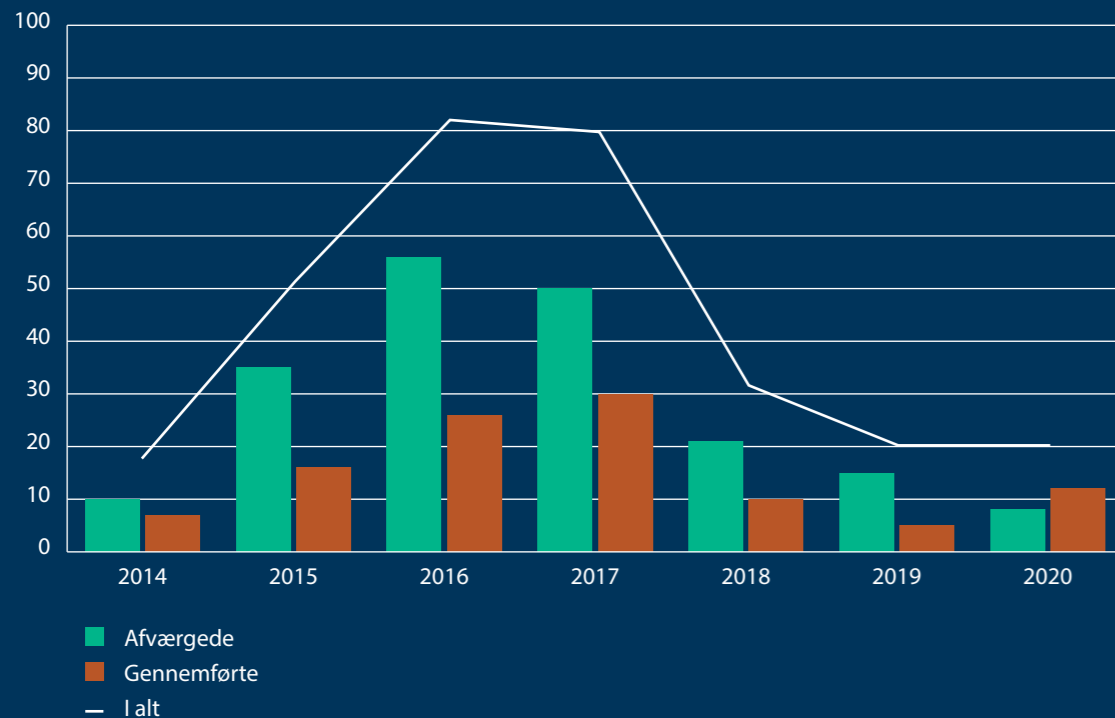
AQ's regionale undergrupper spiller en helt central rolle i gruppens organisation og globale tilstedeværelse. Undergrupperne er i dag til stede i store dele af Afrika, Mellemøsten og Asien. De fokuserer som udgangspunkt på egne, lokale interesser, men følger ofte den øverste ledelses vejledning.

CTA vurderer, at IS- og AQ-sympatisører kan blive inspireret af gruppernes propaganda til at begå angreb i Danmark eller mod danske mål i udlandet. Både kvantiteten og kvaliteten af den officielle IS- og AQ-propaganda er fortsat markant reduceret sammenlignet med for få år siden, hvor særligt IS havde en omfattende propagandaproduktion. Der findes dog fortsat en stor mængde propaganda på internettet, herunder ekstrem voldelig IS-propaganda, der kan have betydning for radikaliserende samt for udpegning af mål, ligesom den kan bidrage med konkret vejledning ved angrebsplanlægning.

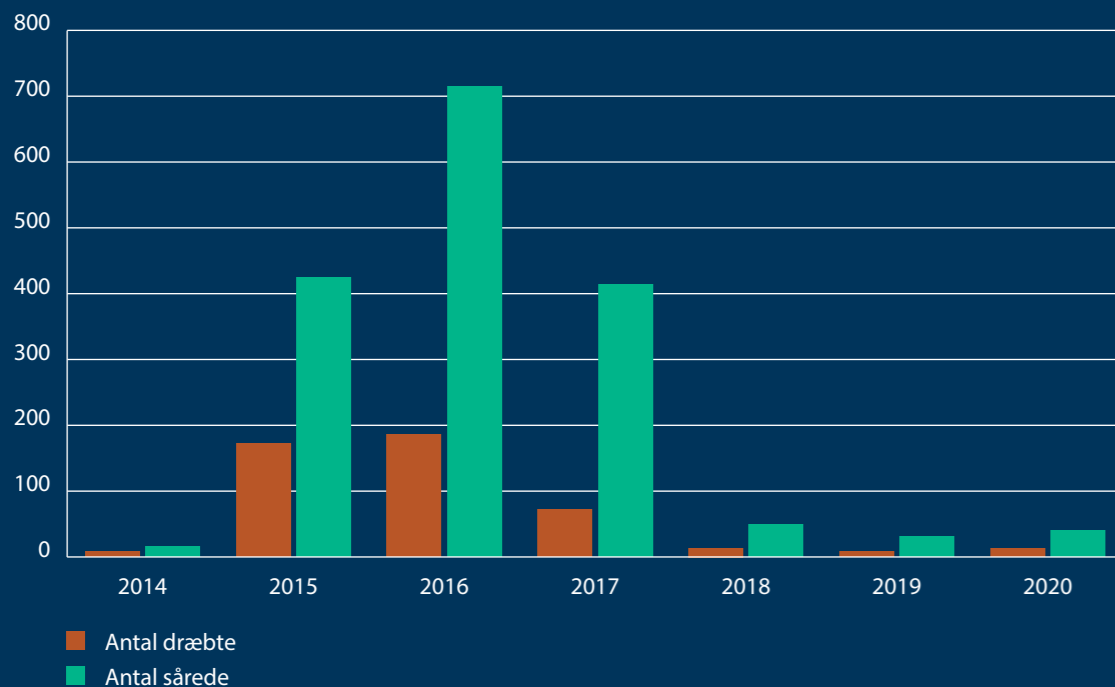
IS, AQ, deres affilierede grupper og sympatisører har i en række tilfælde omtalt covid-19 i deres propaganda. IS har blandt andet haft fokus på, hvordan pandemien svækker vestlige landes økonomier og øger deres sårbarhed over for militant islamistiske angreb. Fokus på covid-19 var dog primært fremtrædende i starten af pandemien og er aftaget i takt med smittens globale spredning.

IS har siden september 2020 som noget nyt haft fokus på opfattede krænkelse af islam i sin officielle propaganda. Både IS, AQ, deres affilierede grupper og sympatisører har flere gange i efteråret og vinteren 2020 opfordret til hævn over opfattede krænkelse af islam samt til vareboykot.

3. CTA henviser til FE's Efterretningsmæssige Risikovurdering 2020 for yderligere detaljer.

Figur 1: Antal afværgede og gennemførte militant islamistiske terrorangreb i Vesten fra 2014 til og med 2020⁴

Figur 2: Antal sårede og dræbte ved militant islamistiske terrorangreb i Vesten fra 2014 til og med 2020

4. Det skal bemærkes, at opgørelser over antallet af afværgede og gennemførte militant islamistiske terrorangreb i Vesten kan variere afhængigt af opgørelsesmetode og tilgængelige oplysninger.

Definitioner på militant islamistiske måltyper

CTA vurderer, at der for militante islamisters måludvælgelse kan skelnes mellem symbolmål og civile mål.

Symbolmål

Myndighedsmål: Myndigheder, herunder visse ministerier, politi, militær, redningsberedskab, andre offentlige institutioner samt repræsentanter for sådanne myndigheder. Myndighedsmål kan også omfatte diplomatiske repræsentationer.

Politiske repræsentanter: Folkevalgte, ministre og andre personer, begivenheder og lokaliteter med tilknytning til politiske partier og bevægelser.

Krænkelsemål: Grupper, personer, lokaliteter og arrangementer, der er udpeget i kraft af udtalelser, handlinger eller tematikker, som en gerningsperson opfatter som krænkende over for islam.

Jødiske mål: Synagoger, jødiske tilholdssteder og institutioner, som fx skoler, samt andre mål, hvis tilknytning til jødedommen er identificerbar. Jødiske mål omfatter tillige israelske interesser i Danmark, herunder diplomatiske repræsentationer, virksomheder og turister.

Andre religiøse mål: Kristne symbolmål som kirker og kristne skoler, muslimske symbolmål, herunder shiamuslimske moskéer, samt andre trosretninger.

Civile mål

Andre personer, som ikke udgør et symbolmål. Eksempelvis forsamlinger af tilfældige personer på en offentlig plads, ved et arrangement eller et andet befærdet sted.

2.3 Terrormål og fremgangsmåder i Danmark for militante islamister

2.3.1 Mål

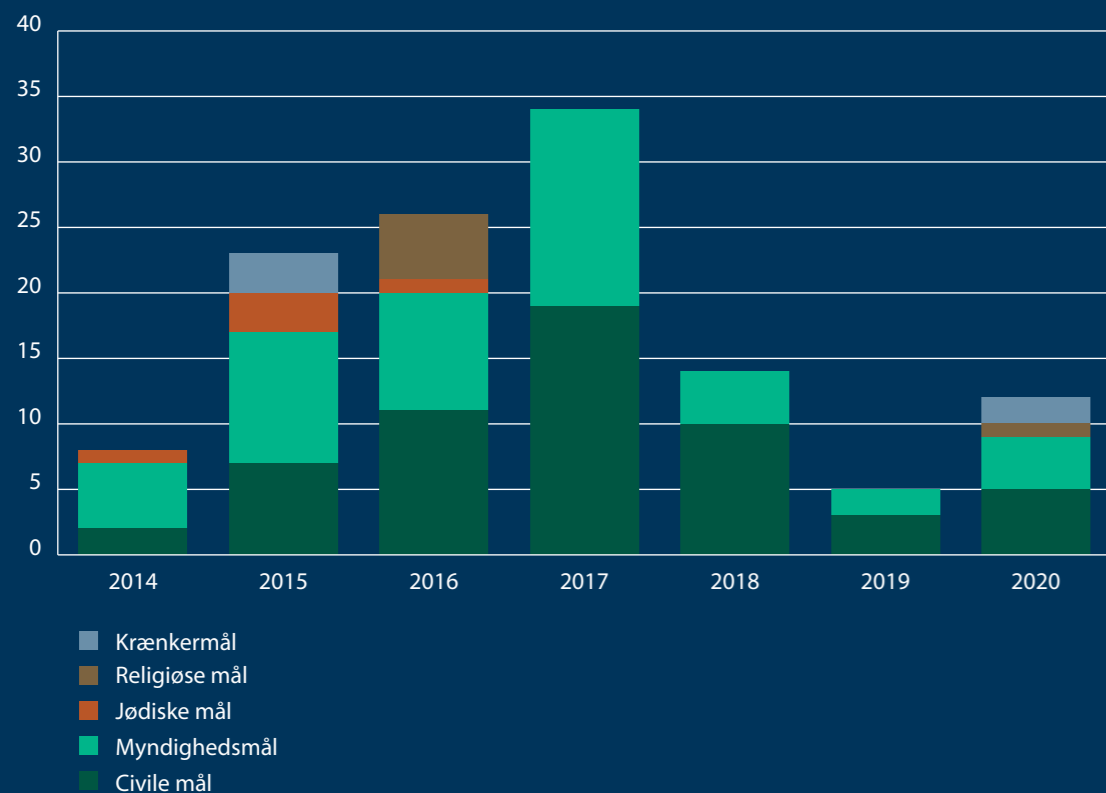
Militante islamisters måludpegning følger ikke et ensartet og forudsigt forløb og kan ændre sig i løbet af planlægningsfasen. Måludpegningen kan påvirkes af opfordringer i militant islamistisk propaganda, aktuelle dagsordner, personlige netværk og præferencer samt angrebsplanlæggerens kapacitet. Herudover kan allerede gennemførte terrorangreb i Vesten virke som inspiration for andre – en såkaldt copycat effekt.

De mest sandsynlige mål for et militant islamistisk terrorangreb i Danmark er symbolmål eller ubeskyttede civile mål, såsom et offentligt befærdested. Truslen

mod symbolmål retter sig i første række mod personer, institutioner og begivenheder, der kan opfattes som islamkrænkende. Andre mulige symbolmål er jødiske mål, politi og militær – særligt i forbindelse med bevogtningsopgaver. Der kan også udgå en trussel mod andre myndighedsmål og visse politiske repræsentanter⁵. Militante islamister har fortsat intention om at ramme transportinfrastrukturen.

Generelt måludpeges andre religiøse mål sjældent af militante islamister. IS har dog flere gange i sin propaganda opfordret til at angribe religiøse mål. I oktober 2020 var der et militant islamistisk terrorangreb mod besøgende i en kirke i Frankrig.

Figur 3: Måltyper for gennemførte militant islamistiske angreb i Vesten fra 2014 til og med 2020 (et angreb kan have flere mål)

5. Måltypen 'politiske repræsentanter' var tidligere inkluderet i måltypen 'myndighedsmål'. I nærværende VTD er kategorien udskilt som en selvstændig måltype. Etablering af en selvstændig måltype for politiske repræsentanter understøtter en mere detaljeret målbeskrivelse og er ikke i sig selv udtryk for ændringer i truslen.

Jødiske personer, begivenheder og lokaliteter har fortsat en fremtrædende plads i militant islamistisk propaganda, og militante islamister anser sådanne mål for at være legitime terrormål. Det seneste militant islamistiske angreb på et jødisk mål i Europa blev gennemført i januar 2016 i Frankrig.

2.3.2 Fremgangsmåde⁶

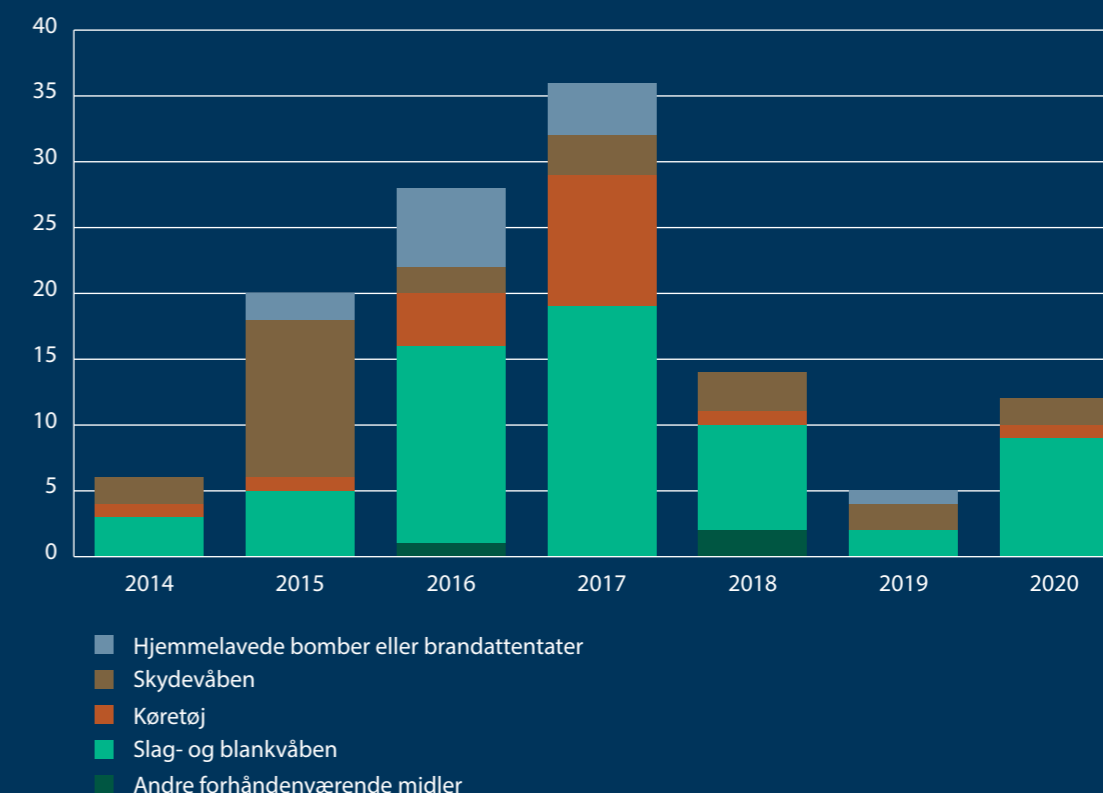
CTA vurderer, at terrorangreb med lettilgængelige midler, skydevåben eller hjemmelavede bomber er den mest sandsynlige militant islamistiske angrebsform i Danmark. Angreb med lettilgængelige midler kan gennemføres spontant eller efter meget kort planlægning, mens angreb med skydevåben primært er forbeholdt personer med lovlig adgang til våben eller med krimi-

nelle kontakter, der kan bistå med at skaffe våben. I en dansk kontekst udgør lettilgængelige midler hovedsageligt knive, slagvåben, ildspåsættelser eller køretøjer.

Anholdelserne i Danmark den 11. december 2019, den 30. april 2020 og den 06. februar 2021 understreger en vedholdende interesse for fortsat at gennemføre angreb med skydevåben i Danmark. De planlagde alle angiveligt at gennemføre terrorangreb på egen hånd med brug af bl.a. et eller flere skydevåben.

Det hyppigst anvendte middel ved militant islamistiske angreb i Vesten siden 2014 er slag- og blankvåben, der er blevet anvendt ved 50 procent af angrebene og forårsagede 11 procent af alle dræbte ved terrorangreb siden 2014.

Figur 4: Våben anvendt ved gennemførte militant islamistiske angreb i Vesten fra 2014 til og med 2020 (et angreb kan involvere flere våbentyper)

6. For yderligere uddybning af kapaciteten til terrorisme i Danmark, se bilag.

CTA vurderer, at der i de danske bandemiljøer findes enkeltpersoner med sympati for militant islamisme, herunder også personer, som har været udrejst til Syrien/Irak. CTA vurderer, at personer, der påvirkes af militant islamistisk propaganda og som samtidig er tilknyttet kriminelle miljøer med en høj grad af voldsparathed og adgang til våben, kan udgøre en terrortrussel mod Danmark. Herudover kan vedvarende relationer mellem personer fra bandemiljøet og militant islamistiske miljøer øge militante islamisters kapacitet til at udføre terrorangreb i Danmark med skydevåben og sprængstoffer.

2.4.4 Radikaliserede løsladte fra fængslerne

CTA vurderer, at radikaliserede indsatte i fængslerne kan udgøre en terrortrussel under afsoning og efter løsladelse. Denne trussel kan udgå fra personer, der er dømt eller sigtet i terrorrelaterede sager, samt fra andre voldsparate personer, der påbegynder eller fortsætter en radikaliseringsproces under varetægtsfængsling eller dømsafsoning. Radikalisering i fængslerne kommer desuden til udtryk ved udbredelse af ekstremistiske netværk og ideologisk påvirkning af andre.

CTA har kendskab til, at syv gerningspersoner i Europa siden 2015 har begået et terrorangreb under udgang eller inden for de første seks måneder efter deres løsladelse. En af disse gerningspersoner var danske Omar Abdel Hamid El-Husseini, der gennemførte et terrorangreb i København i februar 2015 ca. tre uger efter sin løsladelse. Senest begik en 20-årig mand med asylstatus den 04. oktober 2020 et terrorangreb med knive i Dresden, Tyskland, knap to uger efter, han blev løsladt. Dette var ét af tre angreb i 2020, som fandt sted inden for to uger efter gerningspersonernes løsladelse.

CTA modtager løbende oplysninger om bekymring for radikaliserings og mulige trusler blandt indsatte i danske fængsler. CTA vurderer, at det kan skærpe truslen fra radikaliserings blandt indsatte i danske fængsler, såfremt yderligere udrejste til Syrien/Irak returnerer til Danmark og bliver retsforfulgt. Dette gælder både for mænd og kvinder.

Foto: Storstrøm Fængsel,
Asger Ladefogde, Ritzau Scanpix

CTA har kendskab til enkelte tilfælde, hvor personer dømt for militant islamistiske terrorrelaterede forbrydelser har interageret med hinanden under afsoning og har forsøgt at påvirke andre indsatte.

CTA vurderer, at der kan udgå en terrortrussel fra radikaliserede indsatte mod personale i fængsler og arresthuse. Siden 2014 har CTA kendskab til tre gennemførte terrorangreb i andre europæiske lande mod fængselspersonale motiveret af militant islamisme.

2.4.5 Truslen fra udrejste og tilbagevendte fra konfliktzonen i Syrien/Irak

CTA vurderer, at personer, der er eller har været udrejst

Truslen fra andre landes udrejste udgår i første række – men ikke udelukkende – fra personer, der opholder sig i lande, som grænser op til Danmark.

En persons udrejse til en konfliktzone for at støtte en militant islamistisk dagsorden betyder dog ikke nødvendigvis, at personen udgør en terrortrussel mod Danmark eller danske interesser i udlandet. Terrortruslen beror på en konkret vurdering af den enkeltes hensigt og kapacitet til at angribe danske mål. Blandt relevante faktorer er den udrejste persons fortsatte sympati for militant islamisme og tilknytning til militant islamistiske grupper samt personens eventuelle våbentræning og deltagelse i kamphandlinger. Ifølge CTA's oplysninger har syv procent af alle gennemførte og afværgede angreb i Vesten siden 2014 involveret gerningspersoner, der har været udrejst til Syrien/Irak.

CTA vurderer, at der siden sommeren 2012 er mindst 160 personer, der er eller har været udrejst fra Danmark til Syrien/Irak for at tilslutte sig militant islamistiske grupper. Af disse er knap halvdelen på nuværende tidspunkt vendt tilbage til Danmark eller har taget ophold i primært andre europæiske lande.

Knap en tredjedel af det samlede antal udrejste er ifølge PET's oplysninger omkommet i konfliktzonen. 32 voksne personer udrejst fra Danmark befinder sig fortsat i Syrien/Irak, eller i omkringliggende lande. Lidt under halvdelen af dem er kvinder. Af de 32 voksne personer, der fortsat opholder sig i konfliktzonen eller i omkringliggende lande, har 11 alene haft opholdstilladelse i Danmark, og af disse har foreløbig 10 fået deres opholdstilladelse inddraget. Herudover har 10 fået frataget deres danske statsborgerskab administrativt. De resterende 11 voksne personer er danske statsborgere. Af disse 11 personer er fem ifølge PET's oplysninger fængslet eller tilbageholdt, hovedsageligt i kurdisk-kontrollerede lejre i det nordøstlige Syrien, mens de resterende seks formodes fortsat at opholde sig på fri fod i eller omkring konfliktzonen eller i omkringliggende lande.

fra Danmark til konfliktzonen i Syrien/Irak, kan udgøre en trussel mod Danmark eller mod danske interesser i udlandet. Det gælder både mænd og kvinder og uanset om personerne opholder sig i konfliktzonen, er returneret til Danmark eller opholder sig i et andet land i eller uden for Europa. Den mulige trussel er ikke begrænset til eventuel angrebsplanlægning, men vedrører også radikaliserings af andre personer, propagandavirksomhed, logistisk støtte, terrorfinansiering og anden terrorrelateret virksomhed.

Også personer udrejst fra andre lande end Danmark, herunder fra andre europæiske lande, kan udgøre en trussel mod Danmark og danske interesser i udlandet.

Foto: Unsplash.com

Det er ifølge PET's oplysninger ikke lykkedes personer at udrejse fra Danmark til konfliktzonen i Syrien/Irak for at tilslutte sig militant islamistiske grupper siden 2016. Tre voksne udrejste personer er blevet udleveret til Danmark siden 2016, heraf to i 2020. Alle tre er aktuelt fængslet. CTA har ikke kendskab til yderligere personer, som er returneret til Danmark siden 2016. Alle resterende 32 voksne udrejste fra Danmark har været i konfliktzonen eller i omkringliggende lande i mere end fire år.

CTA vurderer, at kun få af de personer, der er eller har været udrejst fra Danmark til Syrien/Irak, og som aktuelt befinder sig i konfliktzonen, vil være i stand til at vende tilbage til Danmark på kort sigt uden bistand fra danske eller andre landes myndigheder. Størstedelen af de tilbageværende voksne danske udrejste vil blive retsfulgt, hvis de indrejser i Danmark.

Det er CTA's vurdering, at forholdene i lejre og fængsler i det nordøstlige Syrien kan bidrage til at øge radikaliseringen af tilbageholdte personer, herunder også tilbageholdte personer udrejst fra Danmark.

I 2020 er det lykkedes et stigende antal kvinder fra især europæiske, men også andre lande at flygte fra lejre i det nordøstlige Syrien – nogle af dem ledsaget af børn. CTA vurderer, at det også fremover vil kunne lykkes kvinder med eller uden børn at flygte fra lejre i det nordøstlige Syrien, herunder potentielt også kvinder med tilknytning til Danmark.

Der er flere rapporter om fangeoprør i de overfyldte kurdisk-kontrollerede fængsler i det nordøstlige Syrien, hvor omkring 2.000 udrejste mænd med tilknytning til IS er tilbageholdt, ligesom der det seneste år har været tilfælde af indsatte med tilknytning til IS, der har formå-

et at flygte. Det er *sandsynligt*, at der også det kommende år vil være mænd, der formår at flygte fra fængsler i det nordøstlige Syrien. CTA vurderer dog, at det også fremover vil være væsentligt mere vanskeligt at flygte fra fængsler end fra lejre.

De udrejstes børn

Der er flere af personerne udrejst fra Danmark, der medbragte børn til konfliktzonen, og nogle har fået børn under deres ophold i konfliktzonen. Ifølge PET's oplysninger opholder der sig ca. 45 børn i og omkring konfliktzonen med mindst én forælder, som var dansk statsborger ved barnets fødsel. PET har herudover oplysninger om, at ca. 10 børn af personer, som tidligere har haft opholdstilladelse i Danmark, også opholder sig i eller omkring konfliktzonen. Af de i alt ca. 60 børn af personer udrejst fra Danmark opholder mindst 25 sig i det nordøstlige Syrien, primært i lejrene al-Roj og al-Hawl. De øvrige opholder sig ifølge PET's oplysninger blandt andet i det nordvestlige Syrien og i Tyrkiet.

Det er efter CTA's vurdering *usandsynligt*, at der udgår en aktuell terrortrussel fra børn af personer udrejst fra Danmark til konfliktzonen. Det hænger først og fremmest sammen med børnenes nuværende lave alder. Det er CTA's generelle vurdering, at større børn, der indrejser i Danmark fra konfliktzonen eller fra lejre, kan udgøre en terrortrussel på grund af indoktrinering eller anden påvirkning i konfliktzonen. Det er i den forbindelse også CTA's vurdering, at risikoen for indoktrinering og påvirkning som udgangspunkt forøges, jo længere tid børnene opholder sig i et radikaliseret miljø, herunder i lejrene i det nordøstlige Syrien.

Truslen fra udrejste fra Danmark, herunder fra de udrejstes børn, der kommer til Danmark, vil blandt andet kunne påvirkes af, hvorledes de modtages af de hjemlige myndigheder, herunder om de tilbydes støtte med henblik på eventuel afradikalisering og reintegration.

2.4.6 Truslen fra asylansøgere, flygtninge, migranter og personer på tålt ophold

CTA vurderer, at asylansøgere, afviste asylansøgere, anerkendte flygtninge og migranter, der opholder

sig i eller ankommer til Danmark, kan udgøre en terrortrussel, såfremt de er radikaliserede. Denne trussel kan udgå fra personer, der er tilrejst med flygtningestrømmen med forsæt om at begå terrorangreb i Europa, eller fra andre personer, der påbegynder eller fortsætter en radikaliseringsproces efter ankomsten til Danmark. CTA vurderer dog, at det kun er en meget lille andel af de personer, der ankommer til Europa og Danmark som flygtninge og migranter, der har sympati for militant islamisme, og som kan anses for at udgøre en terrortrussel.

Det er fortsat *muligt*, at militant islamistiske grupper vil forsøge at udnytte flygtninge- og migrantruter til at begå terrorangreb i Europa, herunder i Danmark. CTA har ikke kendskab til, at personer udsendt af en militant islamistisk terrorgruppe via flygtningestrømmen har begået terrorangreb i Europa det seneste år.

CTA vurderer endvidere, at asylansøgere, afviste asylansøgere og migranter kan være særligt modtagelige over for radikalisering og påvirkning fra militant islamistiske dagsordner. Det gør sig især gældende for yngre personer, der rejser alene. En øget modtagelighed kan bl.a. skyldes frustration over egen situation, en følelse af eksklusion, fravær af familie samt psykisk ustabilitet.

Siden november 2015 har asylansøgere, afviste asylansøgere, anerkendte flygtninge og/eller migranter været involveret i flere gennemførte og afværgede angreb i Europa. Fem af de gennemførte angreb har fundet sted det seneste år, senest den 29. oktober 2020 i Frankrig. Angrebet blev udført af en 21-årig tunesisk statsborger, som havde søgt asyl i Italien mindre end en måned før angrebet. CTA bemærker herudover, at anholdelsesaktionerne i Danmark i februar 2021 omfatter personer med asylbaggrund.

CTA vurderer, at der kan udgå en terrortrussel fra udlændinge på tålt ophold i Danmark, der sympatiserer med militant islamisme. Det er *sandsynligt*, at nogle terrordømte personer på tålt ophold vil etablere nye netværk eller styrke eksisterende netværk med ligesindede med militant islamistiske sympatier.

2.4.7 Militante islamister bosat i andre lande

Der udgår også en terrortrussel mod Danmark fra radikaliserede enkeltpersoner og mindre grupper bosat i andre lande, i første række Danmarks nabolande. Angreb planlagt af personer i ét land rettet mod mål i et andet kan være særligt vanskelige for myndighederne at afdække og afværge.

CTA vurderer, at der kan udgå en trussel fra personer med eller uden tilknytning til Danmark, som er udrejst til konfliktzonen i Syrien/Irak og returneret til andre lande end Danmark, og fra radikaliserede løsladte i udlandet. Der løslades i de kommende år et stort antal terrordømte i andre europæiske lande, som efter løsladelse vil være i stand til at rejse til Danmark. CTA vurderer, at den væsentligste faktor for angrebsplanlægning mod mål i Danmark fra personer bosat i udlandet er eksponering af aktuelle og historiske sager i Danmark om opfattede krænkelser af islam, og særligt når sådanne sager eksponeres i væsentlig grad i militant islamistisk propaganda og i militant islamistiske virtuelle fællesskaber.

CTA har kendskab til fem sager i de seneste ti år – senest en sag fra 2016 – hvor personer bosat i Vesten er rejst til Danmark for at forberede og gennemføre terrorangreb. I fire af sagerne ville gerningspersonerne angribe mål med relation til den danske tegningesag, mens angrebsmålet er ukendt i den såkaldte tændstikssag fra 2016. Antallet af denne type sager i Danmark er højere end i andre europæiske lande, hvilket CTA vurderer, primært skyldes tegningesagen og tilstedeværelsen af mål i Danmark, som har haft en central rolle i sagen.

2.4.8 Finansiering i Danmark af militant islamistiske terrorgrupper i udlandet

Terrorfinansiering er med til at opretholde terrorgrupper og fremme deres virke. Tilførsel af finansielle ressourcer forbedrer terrorgrupperes mulighed for at udføre operationer og rekruttere og fastholde medlemmer.

CTA vurderer, at terrorfinansiering fra personer i Danmark til militant islamistiske terrorgrupper primært tilgår grupper i Syrien, Irak, Somalia, Libanon, Afghanistan samt Palæstina.

Det er CTA's vurdering, at intentionen blandt personer i Danmark om at yde finansiering til militant islamistiske grupper ikke er aftaget. Samtidig er viden om metoder til at anskaffe penge ved økonomisk kriminalitet og måder at overføre penge eller andre formuegoder til terrorgrupper fortsat udbredt i specifikke islamistiske netværk i Danmark. Netværkenes vidt forgrenede karakter øger sandsynligheden for, at omfanget af terrorfinansiering i fremtiden kan stige.

Der er i 2020 faldet dom i landsretten i den såkaldte dronesag, hvor tre tiltalte fik fængselsstraffe på henholdsvis otte år, fire år og seks måneder samt tre år. For den ene tiltaltes vedkommende fandt landsretten, at indkøb og facilitering af termiske kameraer til IS udgjorde medvirken til terror. Sagen er ikke en typisk terrorfinansieringssag, men illustrerer det forhold, at ikke kun penge, men også anskaffelse, facilitering og overdragelse af andre formuegoder, kan bruges af sympatisører til at understøtte terrorgrupper i udlandet.

2.5 Terrortruslen fra militante islamister mod danskere og danske interesser i udlandet

CTA vurderer overordnet, at militant islamistiske grupper i en række lande fortsat har intention om at angribe vestlige personer og mål – herunder danske – uden for Vesten.

CTA har ikke kendskab til, at der i 2020 er gennemført eller forsøgt gennemført terrorangreb mod danskere eller mod danske interesser i lande uden for Vesten. CTA har i 2020 kendskab til mindst fire gennemførte militant islamistiske terrorangreb mod vestlige civile personer eller interesser i lande uden for Vesten.

Vestlige personer og mål er generelt godt beskyttede og dermed svært tilgængelige mål i lande med et højt terrortrusselniveau. Det relativt begrænsede antal angreb mod vestlige personer i 2020 kan tillige være påvirket af, at covid-19-pandemien medførte lavere global rejseaktivitet og dermed mindre tilstedeværelse af vestlige personer i lande uden for Vesten.

Terrortruslen retter sig både mod beskyttede mål, såsom diplomatiske repræsentationer, og ubeskyttede

mål, såsom virksomheder, NGO'er og turister. Danskere kan i lighed med andre vestlige personer blive tilfældige ofre for angreb, der rettes mod vestlige interesser. Danskere i udlandet risikerer herudover at blive ofre for angreb, hvis de befinder sig i nærheden af lokale terrormål, såsom store menneskemængder, kirker eller visse myndighedsbygninger.

CTA vurderer generelt, at danske diplomatiske repræsentationer og anden dansk tilstedeværelse i udlandet, herunder ansatte i danske virksomheder, vil kunne blive opfattet som symbolmål, der giver mulighed for at ramme Danmark uden at foretage angreb i Danmark. Det er muligt, at danske diplomatiske repræsentationer kan blive mål for terrorangreb, hvis de opfattes som mindre sikrede end andre vestlige landes repræsentationer.

CTA vurderer, at det generelle terrortrusselniveau er højest i lande og regioner, hvor AQ og IS har afdelinger og netværk, og hvor de kan træne og planlægge angreb. Dette gælder især i Syrien og Irak samt i Afghanistan, men også i lande i det vestlige og østlige Afrika, hvor militant islamistiske terrorgrupper i 2020 jævnligt har udført angreb mod lokalbefolkning og myndigheder. I Sydasiens og Sydøstasiens har der i 2020 været indikationer på fortsat stigende tilslutning til militant islamisme. CTA vurderer, at øget tilslutning til IS i Sydasiens og Sydøstasiens vil kunne medføre, at lokale militant islamistiske grupper i de enkelte lande i stigende grad får fokus på også at angribe vestlige personer og interesser.

CTA vurderer, at truslen fra militant islamistisk bortførelse er størst i konfliktzoner og disses nærområder. CTA vurderer tillige, at danskere som udgangspunkt ikke er mere udsatte for bortførelse end andre vestlige personer⁷.

Tegningesagen er ikke glemt i militant islamistiske kredse, og Danmarks ry som krænkelsernation kan hurtigt blive bragt op internationalt, hvorved truslen mod danskere og danske interesser i udlandet vil

kunne udvikle sig i negativ retning. I efteråret 2020 medførte partiet Stram Kurs' koranabrændinger i Sverige og andre lande således en vis international omtale. Det internationale fokus på opfattede krænkelser tog for alvor til i omfang efter Charlie Hebdos genoptrykning af egne og danske muhammedtegninger i september 2020. Langt størstedelen af omtalen var rettet mod Frankrig.

Hændelserne i Sverige og især i Frankrig førte også til, at Danmark blev omtalt i militant islamistisk propaganda. CTA vurderer, at omtalen af Danmark i militant islamistisk propaganda vil kunne skærpe lokale militant islamistiske gruppers fokus på Danmark som et legitimt mål, og at dette kan øge truslen mod danskere og danske interesser i konkrete lande og regioner.

CTA vurderer, at covid-19-pandemien ikke har ændret militante islamisters intention om og kapacitet til at begå terror mod danske interesser i udlandet. CTA vurderer, at covid-19-pandemien formentlig har gjort det vanskeligere for militant islamistiske grupper at angribe danskere og danske interesser i udlandet.

CTA vurderer, at nogle terrorgrupper i udlandet på længere sigt vil kunne drage fordel af pandemien og dens afledte økonomiske og sociale virkninger, og at den generelle terrortrussel mod vestlige, herunder danske, interesser på den baggrund kan blive forøget. Fx vil covid-19-pandemien kunne svække og destabilisere en række lande i Mellemøsten, Afrika og Asien, hvilket kan føre til en nedprioritering af forebyggelse og bekæmpelse af terrorisme.

7. Det er muligt at holde sig orienteret om særlige landerisici i Udenrigsministeriets rejsevejledning på www.um.dk

Højreekstremisme

er en fællesbetegnelse for forskellige politiske holdninger, der ligger yderst til højre i det politiske spektrum, og som kendetegnes ved kombinationer af nationalistiske, autoritære, anarkistiske, anti-parlamentariske, racistiske, xenofobiske og anti-semitiske standpunkter. Det ideologiske grundlag for højreekstremisme kan stamme fra nazisme, fascisme såvel som nationalkonservatisme. Højreekstremister sætter spørgsmålstegn ved eller afviser demokrati og anser anvendelse af vold som et legitimt middel til at opnå politiske mål.

3. TERRORTRUSLEN MOD DANMARK FRA HØJREEKSTREMISTER

CTA vurderer, at terrortruslen fra højreekstremister mod Danmark er i niveauet *generel*. Det betyder i henhold til PET's definitioner, at der er en generel trussel. Der er kapacitet og/eller hensigt og mulig planlægning.

CTA vurderer, at det mest sandsynlige højreekstremistiske terrorangreb i Danmark er et angreb, der udføres af en soloterrorist eller en mindre gruppe, der befinder sig i periferien af eller uden for et højreekstremistisk miljø. I forlængelse heraf vurderer CTA, at der kan udgå en trussel fra bl.a. sårbare personer, der finder identitet, inspiration og fællesskab i højreekstremistiske virtuelle miljøer. Det er *mindre sandsynligt*, at en højreekstremistisk terrortrussel i Danmark vil udgå direkte fra de organiserede fysiske grupper og organisationer. CTA bemærker dog, at danske højreekstremistiske gruppers aktioner, som ikke har karakter af terror, kan virke utryghedsskabende. Eksempelvis har der i de senere år været en række antisemitiske aktioner i Danmark, bl.a. begik højreekstremister i november 2019 groft hærverk og gravskænding af jødiske symboler og grave⁸.

CTA vurderer, at nedlukningen af samfundet under covid-19-pandemien og den deraf følgende isolation i nogle tilfælde kan have øget forbruget af højreekstremistisk propaganda på internettet, ligesom den kan have styrket eksisterende konspirationsteorier og anti-statslige narrativer. Det er CTA's vurdering, at covid-19 overordnet set ikke har påvirket trusselsniveauet fra højreekstremister i Danmark. Det er *muligt*, at covid-19 vil kunne få betydning for det højreekstremistiske trusselsbillede inden for det kommende år.

3.1 Udviklingen i truslen og narrativer

3.1.1 Udviklingen i det globale trusselsbillede for højreekstremisme

En række myndigheder i Vesten har de seneste år vurderet, at truslen fra højreekstremister er øget. Dette skyldes bl.a. en række voldsomme højreekstremistiske angreb i 2019, herunder et angreb på to moskéer i Christchurch, New Zealand, i marts 2019. I 2020 har CTA

registreret et fald i antallet af gennemførte og afværgede højreekstremistiske angreb i Vesten sammenlignet med 2019. CTA registrerede 12 gennemførte og syv afværgede højreekstremistiske angreb i Vesten i 2019, mens de tilsvarende tal for 2020 er to gennemførte og syv afværgede angreb⁹. Det er sandsynligt, at nedgangen i antallet af angreb i Vesten i 2020 skyldes et større fokus på højreekstremisme fra myndighedernes side, men den generelle nedlukning af samfundet i forbindelse med covid-19 kan også have virket dæmpende på det højreekstremistiske aktivitetsniveau i det fysiske rum i 2020, herunder planlægning og gennemførelse af angreb. CTA vurderer, at angrebet i Christchurch i 2019 blev katalysator for flere efterfølgende copycat-angreb samme år. Der har i 2020 ikke været højreekstremistiske angreb, der på tilsvarende måde har kunnet anspore højreekstremister til at udføre lignende inspirerede angreb.

Truslen fra højreekstremister i Vesten udgår fra et bredt spektrum af organisationer, grupper og individer, der henter inspiration fra forskellige politiske og ideologiske dagsordner, herunder konspirationsteorier. Det ideologiske grundlag for højreekstremisme kan stamme fra eksempelvis nazisme, fascisme eller nationalkonservatisme, men forskellige konspirationsteorier ses som stadig mere fremtrædende drivkræfter blandt højreekstremister i Vesten.

Mens militante islamister ofte inspireres af internationale organisationer som AQ og IS, findes der ikke fysiske højreekstremistiske organisationer, der på tilsvarende måde evner at samle og inspirere internationalt på tværs af nationale og kulturelle skel.

CTA vurderer, at truslen fra højreekstremister i første række ikke udspringer fra de etablerede fysiske organisationer, men derimod fra soloterrorister eller mindre grupper af højreekstremister. Ifølge CTA's oversigt over højreekstremistiske angreb i Vesten blev 12 ud af de 14 gennemførte højreekstremistiske angreb i 2019 og 2020 udført af soloterrorister. Ingen af disse angreb var

8. To danske højreekstremister blev dømt i sagen.

9. Det skal bemærkes, at opgørelser over antallet af afværgede og gennemførte højreekstremistiske terrorangreb i Vesten kan variere afhængigt af opgørelsesmetode og tilgængelige oplysninger.

dirigeret af en terrorgruppe, og ingen af gerningspersonerne var på angrebstidspunktet tilknyttet fysiske højreekstremistiske organisationer eller grupper.

CTA vurderer, at truslen fra højreekstremister i Vesten i det kommende år i særlig grad udgår fra personer og mindre grupper, der fortrinsvis mødes, radikaliseres og inspireres i højreekstremistiske virtuelle fællesskaber og netværk. I de vestlige lande ses en stigende tendens til internationalisering af højreekstremistiske narrativer gennem deling og forbrug af højreekstremistisk propaganda samt gennem transatlantiske og europæiske virtuelle fællesskaber. CTA vurderer, at denne øgede internationale udveksling af propaganda og ekstremistiske synspunkter kan øge truslen fra højreekstremisme i Danmark.

3.1.2 Supranationale narrativer

Blandt højreekstremister både internationalt og i Danmark findes der supranationale narrativer, der understøtter, fastholder og i nogle tilfælde kan udgøre hele fundamentet for deres højreekstremistiske ideologi og verdensbillede. Der er forskel på, i hvilken grad højreekstremistiske narrativer baserer sig på en højreekstrem opfattelse af verificerbare oplysninger, fx om indvandring og islam, eller på stærkt tvivlsomme eller ikke-verificerbare oplysninger, hvorved de antager karakter af konspirationsteorier.

Et af de mest udbredte og centrale højreekstremistiske narrativer er teorien om "Den Store Udskiftning". Narrativet angiver, at Europas oprindelige befolkning bliver udskiftet med indvandrere fra ikke-vestlige lande, hvilket primært skyldes indvandring som følge af opfattet lempelig asyl- og indvandringspolitik, indvanderes højere fødselsrate samt europæiske befolkningers tilsvarende lave reproduktion. Narrativet findes også i en konspirationsteoretisk form, hvor en politisk og økonomisk elite, bestående af eksempelvis indvandringsvenlige politiske partier, EU, FN og store virksomheder, anses for at arbejde intentionelt og målrettet for befolkningsudskiftningen via tilskyndet massiv indvandring. Den Store Udskiftning er både titlen på og det bærende budskab i det manifest, som gerningsmanden

bag angrebet i Christchurch udsendte kort tid inden sit angreb i 2019. CTA vurderer, at Den Store Udskiftning er et af de mest fremherskende narrativer blandt højreekstremister globalt, og at det er udbredt blandt både danske højreradikale og højreekstremister.

Et narrativ med betydelig lighed med "Den Store Udskiftning" er konspirationsteorien "White Genocide" (Hvidt Folkemord), der angiver, at hvide befolkninger i Vesten mindskes og uddør som følge af indvandring, lav fødselsrate samt vold mod og mord på hvide personer begået af indvandrere. Narrativet adskiller sig imidlertid ved oftest at være antisemitisk i sit udgangspunkt, idet det hævder, at en jødisk sammensværgelse står bag og kontrollerer udviklingen med henblik på at udrydde den hvide race. Dette narrativ har i sagens natur størst tilslutning blandt antisemitiske højreekstremister og promoveres bl.a. eksplicit af Nordisk Modstandsbevægelse (NMB) i Danmark.

Beslægtet med Hvidt Folkemord er den antisemitiske konspirationsteori ZOG, der er en forkortelse for "Zionist Occupied Government" (zionistisk- eller jødisk-besat regering), der hævder, at jøder kontrollerer vestlige regeringer, bl.a. via deres påståede ejerskab af og totale kontrol med bankerne og det finansielle system.

CTA vurderer, at højreekstremistiske narrativer kan være med til både at styrke eksisterende samt skabe nye højreekstremistiske fjendebilleder og derfor kan have betydning for, hvilke mål den højreekstremistiske terrortrussel retter sig imod. Herudover kan de have en både mobiliserende og samlende effekt i højreekstremistiske miljøer, herunder også i Danmark. CTA vurderer ydermere, at højreekstremistiske narrativer fortsat er meget udbredte og aktuelt når et stort publikum via distribution i virtuelle fællesskaber og på sociale medier.

3.1.3 Højreekstremisters virtuelle fællesskaber og brug af internettet

Danske højreekstremister og højreekstremistiske grupper internationalt anvender en række forskellige virtuelle fællesskaber til at kommunikere med ligesindede,

spredning af propaganda, opbygning af kapacitet samt radikaliserende og rekruttering. Alt imens store, kommercielle virtuelle platforme som Facebook, Twitter, YouTube og Reddit samt dedikerede højreekstremistiske hjemmesider og fora stadigvæk benyttes til disse formål, har øget opmærksomhed på ekstremistisk indhold fra udbydere og myndigheder gjort sådanne aktiviteter vanskeligere.

Grundet denne opmærksomhed migrerer en del højreekstremister til, hvad de anser som mere sikre platforme, eksempelvis image boards som 4chan og 8kun, der er yndede samlingssteder for højreekstremister på grund af deres begrænsede moderation, og fordi de tilbyder brugerne en høj grad af anonymitet. Herudover anvendes også sociale medier med begrænset moderation, eksempelvis det russiske VK, videotjenesten BitChute samt de amerikanske Twitter-kloner GAB og Parler. Krypterede, internetbaserede kommunikationsplatforme har ligeledes vundet indpas som eksempelvis Telegram, der har opnået stor popularitet blandt højreekstremister, mens gaming-platforme som de digitale distributions- og chattjenester Discord og Steam og live streamingtjenesten Twitch ligeledes benyttes.

Det er sandsynligt, at højreekstremister internationalt og i Danmark vil fortsætte og øge brugen af virtuelle fællesskaber, idet disse tillader, at man særdeles hurtigt og med få ressourcer kan dele højreekstremistiske budskaber og propaganda med et meget stort publikum på tværs af grænser.

Højreekstremisters anvendelse af virtuelle fællesskaber har udviklet sig til at inkludere en række nye platforme.

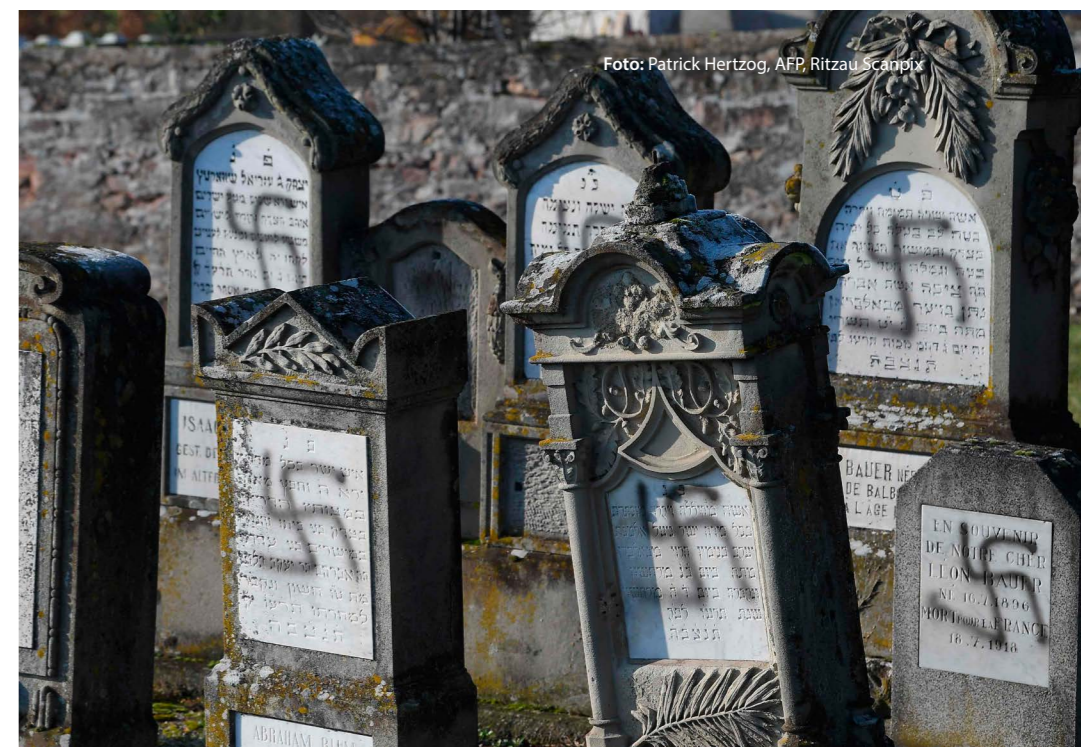

Foto: Patrick Hertzog, AFP, Ritzau Scanpix

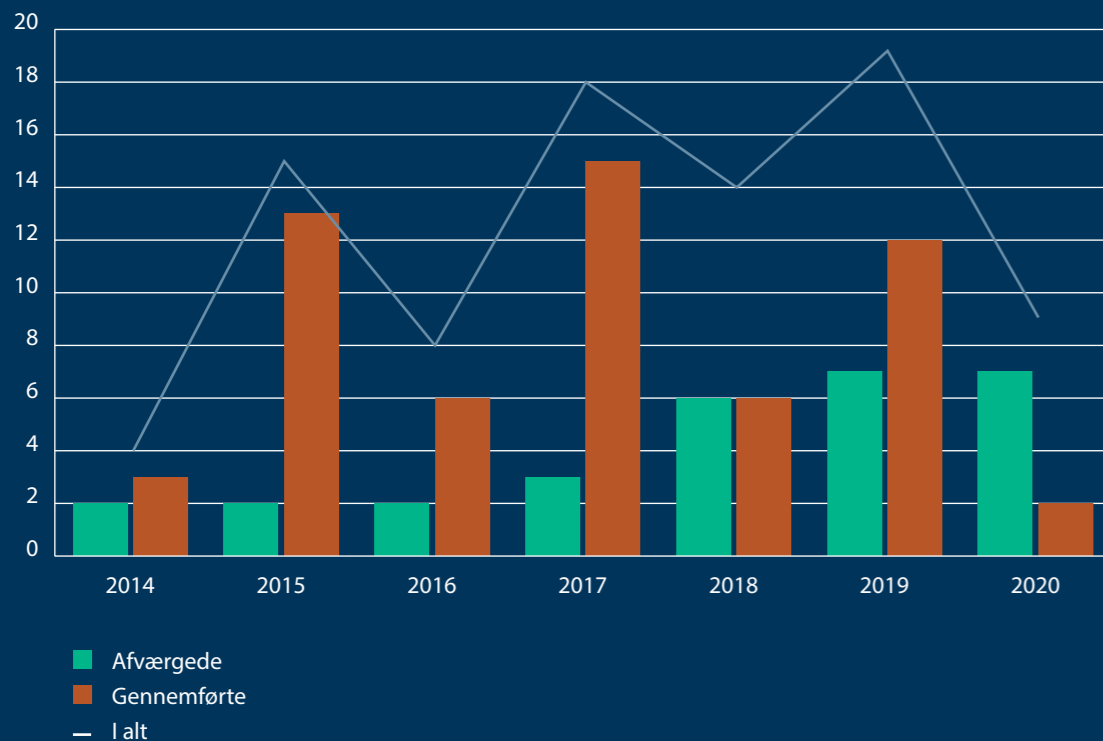
Det er meget sandsynligt, at især yngre og teknologisk kyndige højreekstremister fortsat vil søge og benytte sådanne nye platforme, og at denne udvikling vil fortsætte, også blandt højreekstremister i Danmark.

3.1.4 Danske højreekstremisters internationale kontakter

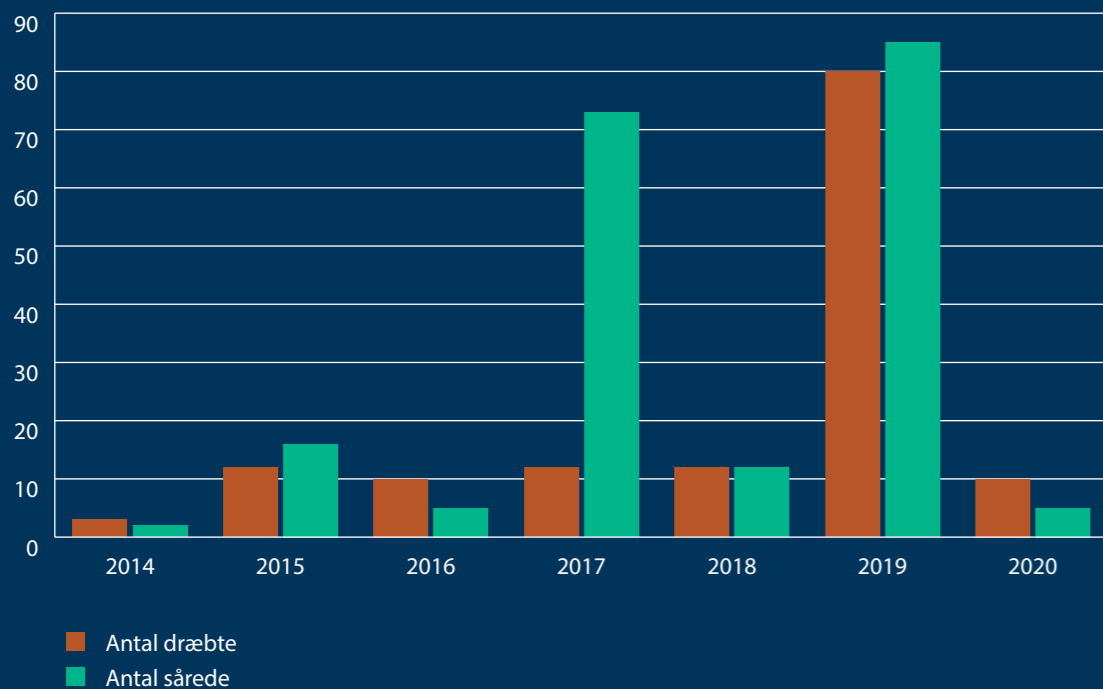
CTA vurderer, at danske højreekstremisters internationale kontakter kan medvirke til at skabe og opretholde netværk, der kan være medvirkende til at radikalisere danske højreekstremister og mobilisere til deltagelse i højreekstremistiske aktiviteter. De udenlandske kontakter kan påvirke og udvikle fjendebilleder og narrativer og kan desuden styrke kapacitetsopbygningen blandt danske højreekstremister.

CTA vurderer, at covid-19-pandemien har begrænset den fysiske mødeaktivitet for højreekstremister på tværs af landegrænser, men de internationale kontakter er vedligeholdt og styrket i det virtuelle rum.

Figur 5: Antallet af afværgede og gennemførte højreekstremistiske terrorangreb i Vesten fra 2014 til og med 2020

Figur 6: Antal dræbte og sårede ved højreekstremistiske terrorangreb i Vesten fra 2014 til og med 2020

Definitioner på højreekstremistiske måltyper

CTA vurderer, at der for højreekstremisters målvælgelse kan skelnes mellem symbolmål og civile mål.

Symbolmål

Muslimske mål: Moskéer og andre muslimske samlingssteder samt arrangementer på muslimske fest- og helligdage, muslimske skoler, klubber og butikker, der frekventeres af muslimer.

Migrationsmål: Asylansøgere, asylcentre, anerkendte flygtninge, migranter og andre personer, der grundet etniske og kulturelle markører som hudfarve og sprog kan opfattes som værende migranter.

Jødiske mål: Synagoger, jødiske tilholdssteder og institutioner, som fx skoler, samt andre mål, hvis tilknytning til jødedommen er identificerbar, samt arrangementer på jødiske fest- og helligdage. Jødiske mål omfatter tillige personer, der opfattes som jøder, israelske interesser i Danmark, herunder diplomatiske repræsentationer, virksomheder og turister.

Racistiske mål: Personer, der ud fra etniske markører, fx hudfarve, udpeges som et terrormål.

Myndighedsmål: Myndigheder, herunder visse ministerier, politi, militær, redningsberedskab, andre offentlige institutioner samt repræsentanter for sådanne myndigheder. Myndighedsmål kan også omfatte diplomatiske repræsentationer.

Politiske repræsentanter: Folkevalgte, ministre og andre personer, begivenheder og lokaliteter med tilknytning til visse politiske partier og bevægelser.

Andre opfattede politiske modstandere: Personer, begivenheder og lokaliteter, der opfattes som eller repræsenterer politiske modstandere, og som ikke er myndighedsmål eller politiske repræsentanter.

LGBTQ+-mål: Personer, der erklærer sig eller kan opfattes som bl.a. homoseksuelle, queer, biseksuelle og transpersoner.

Civile mål

Andre personer, som ikke udgør et symbolmål. Eksempelvis forsamlinger af tilfældige personer på en offentlig plads, ved et arrangement eller et andet befærdet sted.

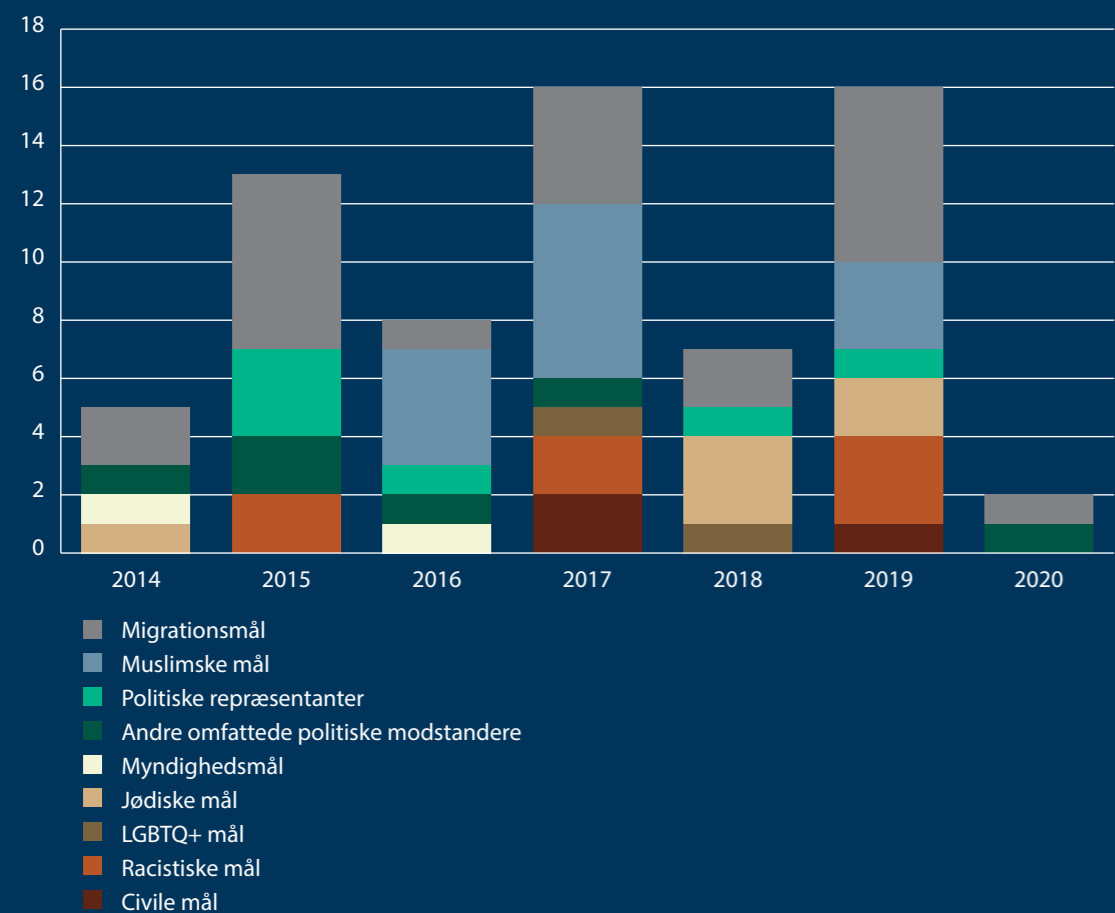
3.2 Terrormål og fremgangsmåder i Danmark for højreekstremister

3.2.1 Mål

De mest sandsynlige mål for et højreekstremistisk terrorangreb i Danmark er muslimske mål, migrationsmål, jødiske mål, personer af anden etnisk oprindelse end dansk samt lokaliteter, hvor sådanne personer opfattes at samles. Andre mulige mål er visse opfattede politiske modstandere. Herudover er myndigheder og LG BTQ+-personer også mulige mål.

CTA vurderer, at antistatlig retorik har vundet større indpas blandt danske højreekstremister i 2020. Det er *sandsynligt*, at covid-19-pandemien har medvirket til at forstærke eksisterende antistatlige narrativer blandt højreekstremister i Danmark, ligesom det er muligt, at danske højreekstremister er blevet inspireret af amerikanske eller tyske højreekstremister, der ofte udviser og deler stærke antistatlige holdninger. CTA vurderer samtidig, at det øgede antistatlige fokus kan have betydning for danske højreekstremisters måludvælgelse.

Figur 7: Terrormål ved højreekstremistiske angreb i Vesten fra 2014 til og med 2020 (et angreb kan have flere mål)

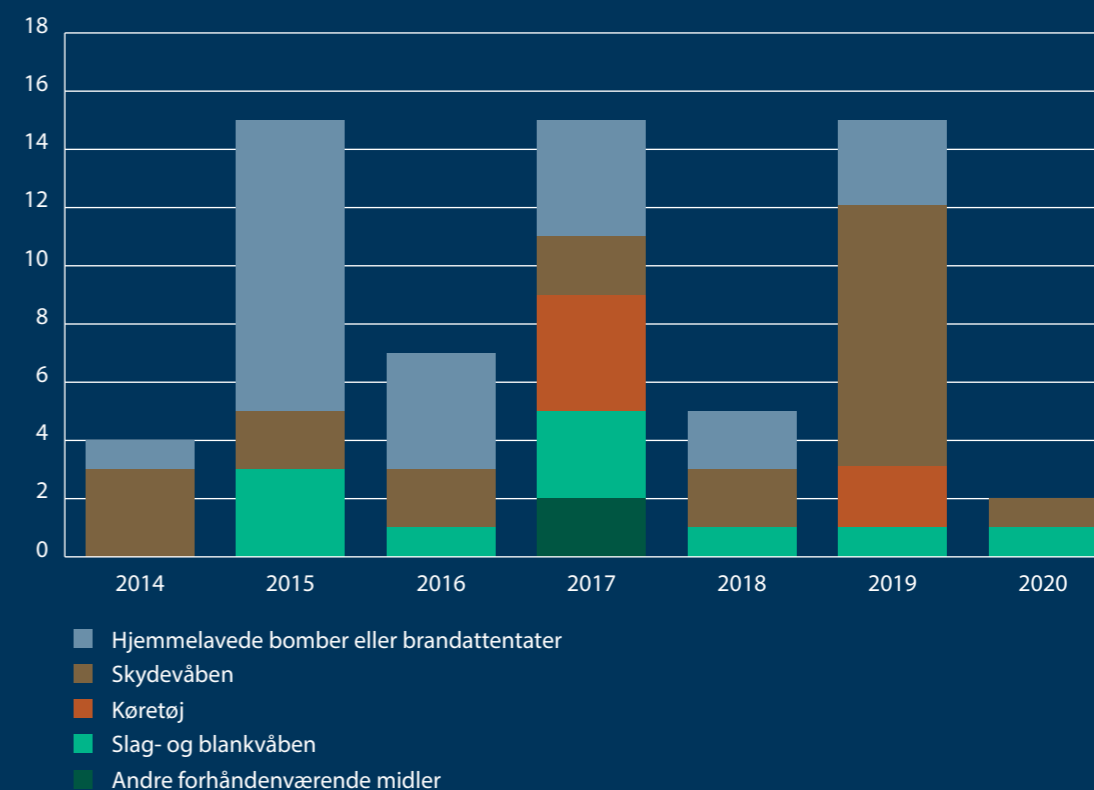

CTA vurderer, at konspiratoriske forestillinger ses vinde indpas i højreekstremistiske kredse i Danmark. Til de højreekstremistiske konspiratoriske narrativer knytter sig ofte antisemitiske budskaber, hvilket kan skyldes, at de toneangivende og mest aktive højreekstremister i Danmark har en nationalsocialistisk ideologi. CTA vurderer, at konspiratoriske narrativer blandt danske højreekstremister kan forstærke eksisterende fjende billeder.

3.2.2 Fremgangsmåde¹⁰

De mest sandsynlige våben ved et højreekstremistisk terrorangreb i Danmark er blank- eller stikvåben og lette skydevåben, herunder særligt jagtrifler, haglgeværer, pistoler og hjemmelavede skydevåben. Andre mulige våben inkluderer ildspåsættelse, hjemmelavede bomber og køretøjer. CTA vurderer ydermere, at højreekstremister kan opbygge kapacitet til at anvende våben, herunder skydevåben og sprængstoffer via deling af viden i virtuelle fællesskaber samt instruktioner på hjemmesider, særligt videoer på YouTube.

Figur 8.: Våben anvendt ved højreekstremistiske terrorangreb i Vesten fra 2014 til og med 2020 (et angreb kan involvere flere våbentyper)

10. For yderligere uddybning af kapaciteten til terrorisme i Danmark, se bilag.

4. TERRORTRUSLEN MOD DANMARK FRA VENSTREKSTREMISTER

CTA vurderer, at terrortruslen fra venstreekstremister i Danmark er i niveauet begrænset. Det betyder i henhold til PET's definitioner, at der er en potentiel trussel. Der er en begrænset kapacitet og/eller hensigt. CTA vurderer, at danske venstreekstremister er voldsparate og samtidigt besidder en begrænset, men dog eksisterende, kapacitet til at begå terror. Samtidig har deres intention om at begå politisk motiveret vold, som kan have karakter af terrorisme, været nedadgående og er aktuelt meget lav.

Danske venstreekstremisters primære mål er at eksponere, imødegå og bekæmpe opfattet racisme og fascisme, særligt som det kommer til udtryk hos højreradikale og højreekstremistiske grupper. CTA vurderer, at det mest sandsynlige mål for et venstreekstremistisk terrorangreb er højreekstremistiske aktiviteter samt repræsentanter for myndigheder, først og fremmest politiet. CTA vurderer dog, at truslen mod politiet i høj grad er situationsbestemt og primært er forbundet med sammenstød med venstreekstremister i forbindelse med aktioner, demonstrationer og husbesættelser. Andre mulige mål er enkeltpersoner med opfattet sympati for højreekstremisme samt i mindre grad visse politikere og offentligt kendte personer, der opfattes som politiske modstandere, eksempelvis kunstnere og debattører.

CTA vurderer, at højreekstremistiske angreb i Danmark kan inspirere en voldelig modreaktion fra danske venstreekstremister.

Det mest sandsynlige venstreekstremistiske terrorangreb i Danmark er et angreb, der udføres af en mindre gruppe, som er medlemmer af eller har kontakt til en dansk venstreekstremistisk gruppe.

De mest sandsynlige våben, der kan tages i anvendelse ved et venstreekstremistisk terrorangreb i Danmark er slag- og blankvåben, brandstiftende anordninger som molotovcocktails samt fyrværkeri, herunder kraftige

kanonslag, krysantembomber, bomberør og raketter. Herudover er ildspåsættelse et andet muligt våben, der især kan tages i brug i forbindelse med demonstrationer og aktioner. CTA vurderer det som *mindre sandsynligt*, at danske venstreekstremister vil anvende hjemmelavede bomber, samt usandsynligt, at de vil anvende skydevåben¹¹.

Der findes en række virtuelle fællesskaber, hvor danske venstreekstremister kommunikerer og deler information. Via disse virtuelle fællesskaber er danske venstreekstremister i stand til relativt hurtigt at mobilisere støtter til eksempelvis deltagelse i venstreekstremistiske arrangementer og begivenheder, herunder personer, der ellers kun har begrænset kontakt til de venstreekstremistiske miljøer.

Danske venstreekstremistiske grupper indgår i samarbejde med ligesindede internationale organisationer og grupper. Det er *sandsynligt*, at samarbejde med internationale venstreekstremistiske organisationer og grupper kan opbygge kapacitet hos danske venstreekstremister, herunder konkret taktisk viden, der kan anvendes i forbindelse med voldsanvendelse. CTA vurderer herudover, at samarbejde med meget voldsparate internationale venstreekstremistiske miljøer kan øge radikaliserings og voldsparathed hos danske venstreekstremister. Ydermere kan samarbejdet give mulighed for at skabe kontakt til og mobilisere voldsparate udenlandske venstreekstremister til deltagelse i venstreekstremistiske begivenheder i Danmark, hvilket kan øge terrortruslen.

11. For yderligere uddybning af kapaciteten til terrorisme i Danmark se bilag.

Foto: Unsplash.com

5. ANDRE TRUSLER, DER KAN HAVE KARAKTER AF TERRORISME

Dette kapitel beskriver udviklingen inden for andre fænomener end militant islamisme, højreekstremisme og venstreekstremisme, som CTA vurderer kan have betydning for terrortruslen mod Danmark. Kapitlet beskriver visse konspirationsteorier, incels, klimækstremisme, suverænitetbevægelser samt personer med psykiske problemstillinger, som kan inspirere til handlinger, der efter en konkret juridisk vurdering kan have karakter af terrorisme. Det skal understreges, at sådanne forhold alene har PET's interesse såfremt personer legitimerer

anvendelse af vold for at opnå politiske, religiøse eller ideologiske mål.

Herudover kan politiske, etniske og religiøse konflikter i udlandet føre til reaktioner fra personer eller grupper med tilknytning til de berørte grupper i Danmark, som kan udvikle sig til handlinger, der har karakter af terror. Sådanne handlinger kan involvere statslige aktører. De konkrete reaktioner, herunder voldelige protester, vil bl.a. kunne blive rettet mod politikere, myndighedsre-

præsentanter, tilfældige borgere eller andre landes diplomatiske repræsentationer i Danmark.

5.1 Konspirationsteorier

Konspirationsteorier er forsøg på at forklare begivenheder og omstændigheder med grundløse påstande om bagvedliggende hemmelige sammensværgelser mellem magtfulde aktører. De, der tror på konspirationsteorier, vil ofte bestride betegnelsen, idet den har en nedsættende klang.

mange følgere på deres sociale medier) går forrest i forhold til at fortolke og udbrede budskaberne.

Der er en tendens til, at personer ikke blot interesserer sig for en enkelt konspirationsteori, men oftest for en hel gruppe af overlappende eller undertiden direkte modstridende konspirationsteorier, alternative tanker og ideologier.

Tilhængere af konspirationsteorier er generelt præget af mistillid til politikere, medier og videnskab samt af en frygt for at miste grundlæggende frihedsrettigheder. Visse konspirationsteorier, som fx QAnon¹², har et kernebudskab om en korrump og moralsk anløben politisk elite, som skal bekæmpes, og dette kan efter CTA's vurdering vække genklang hos personer, der har en dyb mistillid til staten, og som eventuelt har eller har haft uoverensstemmelser med danske myndigheder. En række konspirationsteorier har desuden et tydeligt antisemitisk og/eller islamofobisk islæt.

I flere europæiske lande, herunder Storbritannien og Nederlandene, har 5G-modstandere, der er inspireret af konspirationsteorier om 5G, begået alvorligt hærværk mod 5G-master eller master og anlæg, som opfattes som 5G. I USA har der været flere sager, hvor personer inspireret af QAnon har handlet voldeligt eller planlagt voldelige handlinger, herunder mod myndigheder eller private firmaer og privatpersoner, som har været mistænkeliggjort i forbindelse med konspirationsteorien.

CTA vurderer, at en eventuel øget udbredelse af visse konspirationsteorier, der skærper opfattelsen af politikere og myndighedsrepræsentanter som bl.a. landsforrædere og fjender, kan føre til en stigning i antallet af trusler og en skærpelse af retorikken i disse. Langt de fleste af de trusler, som fremsættes, manifesterer sig ikke i vold eller andre fysiske manifestationer. CTA vurderer dog, at i tilfælde af sådanne handlinger, kan konspirationsteorier have påvirket motivation og måludvælgelse.

Foto: Anthon Unger, Ritzau Scanpix

CTA vurderer, at en eventuel øget udbredelse af visse konspirationsteorier bl.a. kan føre til fremsættelse af trusler mod politikere og myndighedsrepræsentanter.

Konspirationsteorier har en relativ snæver appel i Danmark, bl.a. på grund af danskernes generelt høje tillid til myndighederne. Der har dog været en stigende interesse for konspirationsteorier i forbindelse med covid-19-pandemien. Det gælder særligt konspirationsteorier, der tager afsæt i pandemien, fx om myndighedernes håndtering og sundhedsråd eller om 5G-mobilnetværkets opfattede skadelige effekt.

Personer, som er kendt af de danske myndigheder for aktiviteter i de islamistiske miljøer, de politisk ekstremistiske miljøer eller i danske suverænitetbevægelser, kan også være tilhængere af konspirationsteorier.

Tilhængere af konspirationsteorier mødes primært virtuelt i fora på internettet, herunder eksempelvis på Facebook, Instagram og andre sociale medier. Visse influencere (dvs. personer med

12. QAnon er en konspirationsteori, hvor kernefortællingen er, at den tidligere amerikanske præsident Donald Trump i det skjulte bekæmper en international sammensværgelse, som bl.a. tæller fremtrædende politikere og styres af en jødisk elite.

CTA vurderer, at konspirationsteoriernes potentielle indflydelse på terrortruslen primært relaterer sig til personer med tilknytning til politisk ekstremistiske miljøer, herunder særligt højreekstremistiske miljøer.

CTA vurderer, at såfremt konspirationsteorier får større forankring blandt personer i de ekstremistiske miljøer, vil det kunne virke yderligere radikaliserende på personer i ekstremistiske miljøer. Det gælder særligt konspirationsteorier, der fremmer mistillid til myndighederne og udbreder et forenklet sort-hvidt syn på verden, italesætter politikere og myndighedsrepræsentanter som fjender, og som legitimerer voldshandlinger ud fra hensyn til "folket". Sådanne voldelige hændelser kan eksempelvis ske i form af personoverfald, som efter en konkret juridisk vurdering kan have karakter af terror.

5.2 Incels

Incel(s) er et begreb, der er en sammentrækning af forbogstaverne i de engelske ord "involuntary celibate", hvilket betyder en person i ufrivilligt cølibat. Begrebet dækker over personer, i langt overvejende grad mænd, der er frustrerede over ikke at være i stand til at opnå romantiske eller seksuelle forhold til kvinder. De finder ligesindede i en virtuel subkultur, der er repræsenteret på en række forskellige virtuelle platforme, eksempelvis 4chan og 8kun, samt på en række dedikerede hjemmesider og undergrupper på sociale medier. Nogle radikaliserede incels giver på disse platforme udtryk for et markant kvindehad samt had til mænd, der opfattes som havende succes med kvinder.

Mange incels færdes i internationale, virtuelle fællesskaber, der tilbyder brugerne en høj grad af anonymitet. Dette gør det vanskeligt at estimere det samlede antal af radikaliserede brugere.

Særligt kvindehadet har været drivkraft i en række angreb begået af incels i USA og Canada i perioden 2014 til 2020, hvor mange personer er blevet dræbt og såret. CTA vurderer, at det kan være særdeles svært for myndigheder at forudsige hvem og hvor, incels vil angribe. Dette skyldes, at incels har en bred måludvælgelse og vil kunne angribe både kvinder og mænd.

5.3 Klimaekstremister

Klimaekstremister betegner enkeltpersoner og grupper, der er villige til at anvende vold i kampen for en eller flere sager, hvor hensynet til miljøet og det globale klima indgår som et centralt element. Disse grupper står i modsætning til klimaaktivister, der alene gør brug af ikkevoldelige midler, herunder civil ulydighed. Blandt klimaekstremister findes der også personer med sympati for højreekstremisme, herunder de såkaldte økofascister. Der er også en mulighed for, at enkeltpersoner med sympati for venstreekstremisme kan agere voldeligt eksempelvis ved deltagelse i klimaaktioner.

CTA vurderer, at der ikke aktuelt findes klimaekstremistiske grupper i Danmark, som er villige til at anvende vold i kampen for klimaet og miljøet.

Det er *mindre sandsynligt*, at enkeltpersoner eller mindre grupper af personer, der er aktive i klimaaktivistiske grupper og er utilfredse med den ikkevoldelige aktivistiske linje, vil vælge at bryde ud af grupperne for at udøve klimaekstremisme.

5.4 Suverænitetbevægelser

Suverænitetbevægelser er bevægelser, der udgøres af løst tilknyttede grupper af varierende størrelse og af enkeltpersoner, og hvis bærende ideologiske fælles-træk er, at de ikke anerkender statens og myndighedernes legitimitet og autoritet. Personer, der er en del af suverænitetbevægelser, er ydermere af den overbevisning, at en person ved at erklære sig suveræn kan melde sig ud og gøre sig uafhængig af det eksisterende samfund og herefter ikke længere er forpligtet til at overholde dets gældende love og regler.

Grundet suverænitetbevægelsers antistatlige ideologi kan de udgøre en trussel mod myndighederne, herunder særligt politiet. Denne trussel kan særligt komme til udtryk, når personer, der er en del af suverænitetbevægelser, med vold modsætter sig bl.a. anholdelser.

Suverænitetbevægelsers ideologi kan virke appellerende for eksempelvis kriminelle eller andre personer,

der har eller har haft uoverensstemmelser med myndighederne, særligt politiet. Sådanne personer kan have en øget voldsparathed samt have lettere adgang til våben, hvilket kan øge truslen særligt i forbindelse med konfrontationer med politifolk.

CTA vurderer, at såfremt suverænitetbevægelsers ideologi får større forankring blandt personer i Danmark, kan det øge sandsynligheden for, at suverænitetbevægelser vil kunne komme til at udgøre en terrortrussel.

5.5 Personer med psykiske problemstillinger

Tilstedeværelsen af psykiske lidelser hos en gerningsperson kan gøre det vanskeligt for myndighederne at vurdere, hvorvidt personens voldelige handlinger udgør terror. Der kan i visse situationer være grund til at rette særlig opmærksomhed mod personer med psykiske lidelser, der udviser tegn på radikaliserings og som tidligere har udvist voldelig adfærd eller impulsiv handlinger. En psykisk lidelse er ikke nødvendigvis udslagsgivende for en persons evne og vilje til at begå terror, men alene én af flere faktorer, der skal inddra-

ges i en vurdering af den terrortrussel, der eventuelt udgår fra den pågældende person. Det skal bemærkes, at psykiske lidelser typisk forekommer i samspil med andre risikofaktorer, såsom social isolation, marginalisering, arbejdsløshed og signifikante livsændringer. CTA vurderer, at en persons mentale tilstand, herunder psykiske lidelser, kan have stor betydning for dennes adfærd og motivation til at handle, herunder også i forbindelse med terror.

CTA's oplysninger indikerer en tendens til, at gerningspersoner med en psykiatrisk diagnose eller symptomer på en ikke-diagnosticeret psykisk lidelse ofte begår terrorangreb på egen hånd frem for i en gruppe.

Sociale medier anvendes i stigende grad til at fremsætte truende ytringer, bl.a. imod offentlige personer, og til at sprede rygter og falske nyheder. Mens langt størstedelen af disse ytringer ikke fører til konkret angrebsplanlægning, vurderer CTA, at sådanne tilkendegivelser kan påvirke visse psykisk uligevægtige eller meget påvirkelige personer til at begå ideologisk motiveret vold, der kan have karakter af terror.

6. TERRORTRUSLEN MOD GRØNLAND OG FÆRØERNE

CTA har ændret betegnelsen for terrortrusselsniveauskalaens laveste niveau fra "ingen" til "minimal". På baggrund af denne præcisering indplaceres henholdsvis Grønland og Færøerne i trusselsniveauet "minimal" frem for "begrænset", uden at dette afspejler en ændring i truslens karakter.

Foto: Færøerne, Unsplash.com

6.1. Særligt vedrørende terrortruslen mod Grønland

Terrortruslen mod Grønland er minimal. Det betyder i henhold til PET's definitioner, at der ikke er nogen indikationer på en trussel. Der er ikke erkendt kapacitet eller hensigt.

CTA vurderer, at militant islamisme er mindre udbredt i Grønland end i Danmark.

Militant islamistisk eller politisk ekstremistisk propaganda kan dog også påvirke personer i Grønland til at

begå voldelige handlinger. Socialt marginaliserede og sårbare unge kan være særligt modtagelige over for radikaliserings.

CTA vurderer, at den nemmere adgang til våben og sprængstoffer i Grønland sammenlignet med det øvrige rigsfællesskab vil kunne øge muligheden for at gennemføre angreb med stor skadevoldende effekt.

6.2. Særligt vedrørende terrortruslen mod Færøerne

Terrortruslen mod Færøerne er minimal. Det betyder i henhold til PET's definitioner,

at der ikke er nogen indikationer på en trussel. Der er ikke erkendt kapacitet eller hensigt.

Som i Grønland er militant islamisme mindre udbredt på Færøerne end i Danmark.

Militant islamistisk eller politisk ekstremistisk propaganda kan påvirke personer på Færøerne eller tilrejsende til at begå voldelige handlinger. Dette kan være udløst af politiske enkeltsager som fx dyrevelfærd. Socialt marginaliserede og sårbare unge kan være særligt modtagelige over for radikaliserings.

BILAG: FREMGANGSMÅDER VED TERRORANGREB I DANMARK

Valg af fremgangsmåde ved et terrorangreb er ofte en afspejling af den kapacitet, der er til stede hos en gerningsperson. Fremgangsmåder kan ligeledes have en indvirkning på antal sårede og dræbte og i forhold til den propagandaeffekt, som et angreb medfører. I det følgende gennemgås den overordnede kapacitet, som potentielle gerningspersoner i Danmark vurderes at kunne anvende. Inden for de enkelte kategorier af potentielle gerningspersoner kan der være forskelle i forhold til kapacitet, fokus og præferencer, hvilket har betydning for valget af fremgangsmåde¹³.

CTA vurderer, at valget af fremgangsmåde påvirkes af en række forhold, herunder fokus i propaganda og på virtuelle platforme, den enkeltes evner og adgang til ressourcer, adgangen til det påtænkte mål samt inspiration fra andre angreb.

Terrortruslen i Vesten udspringer i stigende grad fra personer uden fysisk tilknytning til etablerede grupper. Dette gør sig gældende for både militante islamister og højreekstremister. I Danmark kan kapaciteten hos mulige gerningspersoner bl.a. øges via virtuelle netværk, hvor ressourcepersoner deler instruktioner og giver specifik rådgivning om konkrete fremgangsmåder.

Kapaciteten kan ligeledes øges ved rekruttering eller radikaliserings af nøglepersoner, der har legal adgang til faciliteter, ressourcer eller information. Sådanne insidere kan have forskellige funktioner og adgange, der kan gøre dem i stand til at bidrage til gennemførelsen af et terrorangreb eller på anden måde forvolde skade.

Angreb med lettilgængelige midler, skydevåben og bomber

Terrorangreb med lettilgængelige midler kan gennemføres spontant eller efter meget kort planlægning. Angreb med lettilgængelige midler kan have stor skadevirkning, hvilket særligt angreb med køretøjer har illustreret. Samtidig har flere knivangreb i Frankrig i 2020 vist, at angreb med kniv kan medføre stor propaganda-effekt. Brug af køretøjer i forbindelse med terrorangreb

i Vesten har primært været med henblik på at ramme større folkemængder.

CTA vurderer, at der i Danmark findes personer, der har kapacitet til at anvende skydevåben til at gennemføre terrorangreb. Erhvervelsen af sådanne våben er dog primært forbeholdt personer med lovlig adgang til våben eller med kriminelle kontakter, der kan bistå med at skaffe våben.

Der er efter CTA's vurdering personer i Danmark, der har kapacitet til at fremstille og gennemføre angreb med mindre, hjemmelavede bomber. På internettet findes der vejledninger og manualer til brug for fremstilling af forskellige sprængstoffer og hjemmelavede bomber, der vil kunne benyttes af personer uden særlige forkundskaber. Effekten af de fremstillede bomber kan dog variere betydeligt.

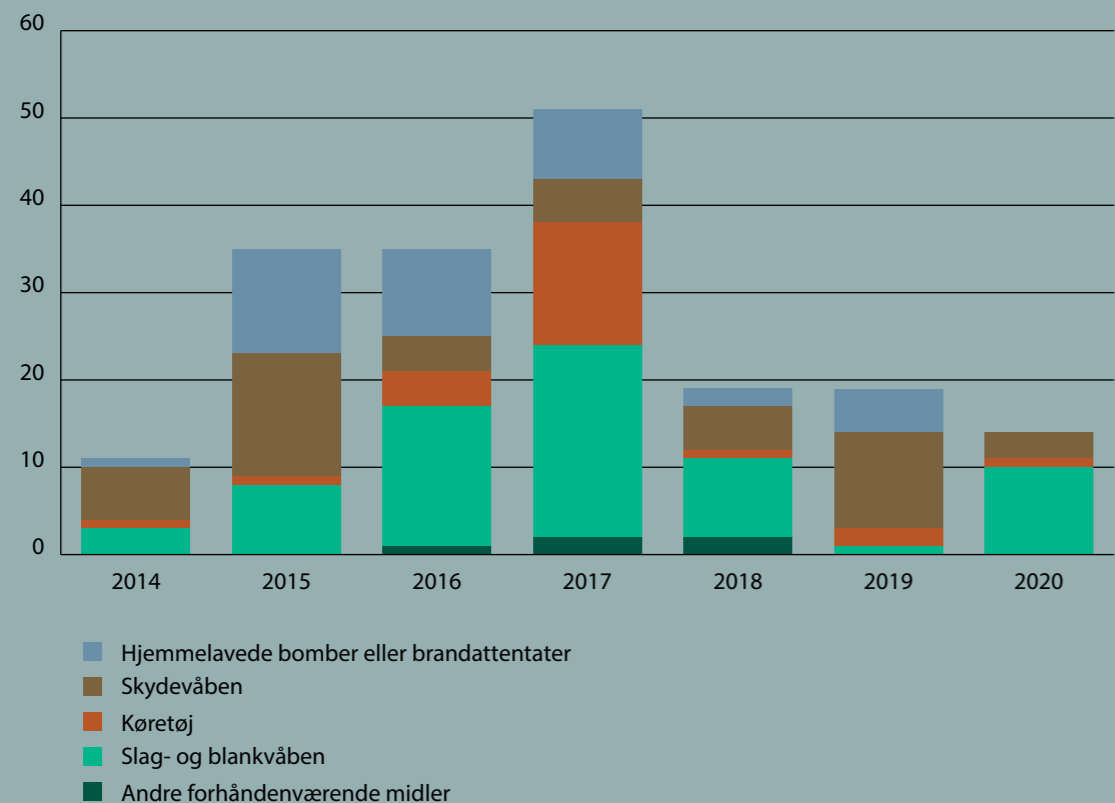
Der er en række barrierer for at producere hjemmelavet sprængstof, herunder den generelle bevågenhed omkring salg af stoffer som fx brintoverilte. Trods nationale og internationale tiltag er det dog stadig forholdsvis nemt at anskaffe ingredienser til brug for fremstilling af simple bomber, fx ved at samle krudt fra fyrværkeri eller pyroteknik.

Der er enkelte kriminelle miljøer i Danmark, der har kontakter, som muliggør erhvervelsen af fabriksfremstillet sprængstof, herunder særligt dynamit. En øget tilgængelighed af sådanne sprængstoffer kan lette fremstillingen af hjemmelavede bomber, som potentielt kan bruges til terror.

CTA vurderer, at radikaliserede personer, der har gennemgået våbentræning i en konfliktzone, såsom i Syrien/Irak, eller som har våbenkendskab fra fx afvikling af militærtjeneste, skydeklubber, kriminelle miljøer eller lignende, vil være i stand til at gennemføre angreb med særlig stor effekt. Dette omfatter også serieangreb, hvor personer eller grupper foretager flere angreb i forlængelse af hinanden.

13. Sådanne specifikke forhold er beskrevet under hhv. militant islamisme (kapitel 2), højreekstremisme (kapitel 3) og venstreekstremisme (kapitel 4).

Figur 9: Våben anvendt ved gennemførte militante islamistiske og højreekstremistiske terrorangreb i Vesten fra 2014 til og med 2020 (et angreb kan involvere flere våbentyper)

Angreb med droner

Der er i Danmark kapacitet til at anvende droner til re-kognoscering, simple angreb og til at skræmme, men kapaciteten til at bruge droner til mere komplekse angreb er lav. Militante grupper har demonstreret en betydelig evne til at anvende droner til bl.a. angreb i og omkring konfliktzoner i bl.a. Syrien/Irak og Ukraine, men den opbyggede kapacitet er endnu ikke set i Vesten. Udfordringerne ved at anvende droner som angrebsvåben i Danmark er efter CTA's vurdering fortsat meget store i forhold til den skade, som et sådant våben ville kunne forvolde.

Angreb med kemiske midler

CTA vurderer, at kapaciteten i Danmark til at gennemføre kemiske angreb med andet end uforarbejdede midler er lav.

Forskellige propaganda-udgivelser har lejlighedsvis fokus på anvendelsen af kemiske virkemidler. Trods opfordringer om at bruge ætsende væsker og kemiske virkemidler til at forgifte bl.a. fødevarer er sådanne midler ifølge CTA's oplysninger endnu ikke blevet benyttet til terrorangreb i Vesten.

Giftige, industrielle kemikalier og egentlige kampstoffer (primært sennepsgas) er blevet anvendt af væbnede grupper i konfliktzoner, men evnen til at overføre denne kapacitet til personer eller grupper i Vesten er efter CTA's vurdering meget lav.

Angreb med biologiske midler

CTA vurderer, at kapaciteten til at våbengøre biologiske virkemidler, såsom miltbrand, er meget lav i Danmark.

Det skyldes, at håndtering af vira og bakterier kræver helt særlige forudsætninger, herunder adgang til laboratoriefaciliteter.

CTA vurderer, at der er personer i Danmark, der vil være i stand til at fremstille enkelte toksiner i en kvalitet og mængde, der vil kunne anvendes til et simpelt biologisk angreb. Gennemførelse af et angreb vil dog også kræve kendskab til effektive metoder til udlægning eller spredning af stoffet. CTA har ikke oplysninger om angreb med biologiske midler i Vesten i 2020.

Angreb med pulverbreve

Der er kun meget få eksempler på gennemførte terrorangreb med pulverbreve i Vesten og CTA har ikke kendskab til angreb med pulverbreve i Vesten i 2020.

Angreb med radiologiske og nukleare midler

CTA vurderer, at kapaciteten til at gennemføre terrorangreb med radiologiske virkemidler hos personer i Danmark er meget lav. CTA har ikke kendskab til angrebsplanlægning med sådanne midler i Vesten.

CTA vurderer, at personer i Danmark ikke har kapacitet til at begå terror ved hjælp af nukleare midler.

Angreb med cyber-relaterede midler¹⁴

CTA vurderer, at kapaciteten til at gennemføre terror ved cyberangreb, der forårsager fysisk skade på mennesker eller omfattende forstyrrelser af kritisk national infrastruktur eller lignende mål, er lav i Danmark¹⁵.

Angreb ved hjælp af nye teknologier

CTA følger løbende den teknologiske udvikling med henblik på at vurdere nye teknologiers indvirkning på terrortruslen i Danmark. Trods et muligt potentiale vurderer CTA, at ingen af de nye teknologier, såsom kunstig intelligens, 3D-printning og syntesebiologi¹⁶, på nuværende tidspunkt er velegnede eller tilstrækkelig tilgængelige til at have en selvstændig indvirkning på terrortruslen.

14. "Angreb" henviser her til en aktivitet, der søger at have en skadelig effekt, og derfor ikke terroristers brug af computere til finansiering, propaganda eller lignende.

15. Se CFCS' vurdering af Cybertruslen mod Danmark.

16. Med syntesebiologi designes og konstrueres nye biologiske systemer, som ikke findes i naturen.

**POLITIETS EFTERRETNINGSTJENESTE
CENTER FOR TERRORANALYSE**

Klausdalsbrovej 1
2860 Søborg

45 15 90 07 • pet@pet.dk • www.pet.dk